

JADRANKA

Izhaja v Trstu 1. vsakega meseca.

Posamezen izvod 80 st. Letna naročnina iznaša 10 L, za Jugoslavijo 30 Din.

Uredništvo in uprava: Via Scrocola 492, I.

= Družinski list. =

Odg. urednica: Marica Stepančičeva (Gregorič).

Vspored:

1. Ob sklepu tretjega letnika.
2. Slava pesmi. Fran Žgur.
3. Signorina Gioventù. Sv. Čech. (S. S.)
4. Nova zadruga. M. Stepančičeva.
5. Božična vigilia. Aleksandra.
6. Mati vzgojiteljca. M. G.
7. Grinte. M. Gregoričeva.
8. Drobtine.

JADRANKA

LETO III. — ŠTEV. 12

Glasiło odločnih in neustrašenih.

GRUDEN 1923.

OB SKLEPU TRETJEGA LETNIKA.

Kar se ni bilo dogodilo še nikoli, se je zgodilo sedaj! Jadranka se je zakasnila za ves teden; ne sicer po lastni krivdi, pač pa, ker jo je zavlekel vazen razlog, razlog, ki je podajal možnost, da se naši trije primorski mesečniki združijo pod skupnim **nespornim** delovanjem urednic. Tudi Jadranka je poslala svoje predloge, ki so vsebovali vse nagnenje k spojitvi in so bili docela priprosti, ker niso nikakor kazali, da hočejo le oni sami ostati na površju, ampak so, kakor vsi predlogi vobče, računali z uklonitvijo pred morebitnimi treznejšimi, stvarnejšimi... Kocka se je zavrtela in pokazala belo plat; no, zavoljo tega Jadranka ne trpi nikake skode, ko... tedensko zakasnitev! Vendar je upanje, da ji oprostite le-to vsi oni, ki jim je Jadranka dobrodošla in ljubka in mila. Saj je teh — ki ji ohranijo blag spomin tudi, ako preneha — še prav mnogo, toliko, kolikor bi si malokdo mislil o skromni tihi Jadranki, prihajajoči mesec za mesecem v hišo **brez napovedi** in hrupnega zvončkljanja. Seveda je tudi med naročniki številce neprijateljtev — toda kateri list jih nima? Je med temi celó broj človečkov, ki zaslužujejo vse pomilovanje saj so to vsestranski reveži, bodisi ker nimajo denarja ali pa nimajo značaja in vesti, da bi plačali pristojbino, kakor niso imeli korajže in olike, da bi list zavrnili. Nikakor ne smatram k tem **stalnih naročnikov**, ki niso plačali še celoletne naročnine najbrže le iz uzroka, ker so jim druge življenske skrbi

prehajale preko te neznatne dolžnosti. Navzlic temu in obilnim zaprekam, ki jih je prizadevala **nanovoustopla** prozaična **konkurenca** potom ustnih poverjenic in dopisnih zastopnikov obojega spola, potom neukih in maturiranih pooblaščenecv, da se Jadranka bojkotiraj, zavračaj in preganjaj, je ona prodirala s svojo odločno neustrašenostjo naprej, čeprav je med potjo izgubila marsikatero naročbo, sicer le tako, ki ne razmišlja z **lastnim umom** in ne postopa po **lastnem prepričanju**... Jadranka je nadaljevala svojo trnjevo pot s svojo znano prozno zvizgajočo brezovko, s katero je med toaliono vrsto očito ali prikrito mahala pa vsem onem **izživajočem** bodičju, ki se je od **priznanzaslužnih** ljudi opletalo tja do **njenih ušes**... Bila je in si je v svesti, da ni storila nikomur in nikdar **krivice!** — Če pa pri Jadranki ni bilo vse tako, kakor bi moralo biti, ni to nikako presečenje! Isto se dogaja čestokrat celó pri takih listih, ki imajo krog uredniške mize več urejevalnih sredstev. Pri Jadranki, je njen vrtec prekopalavala, sadila, obrezovala in zalivala skoro ena sama moč. Pred leti — ko je urejevala tedanji ženski list sama M. Nadliškova ali sama Zofka Kvedrova — se jima je za slično delovanje izrekalo priznanje; zame — in zato, ker sem preko Jadranke orala s skoro izključno lastnim plugom, se izkorišča to delovanje za porogljivost, prezir, opravljanje, posmihanje... Od tedaj do pričujočnosti so se pač časi menjali in je brzkone s po-

vojno dobo zašel v to panogo poseben duh **napredka**... in **civilizacije**... Svobodno! Nisem ne začela delovati, ne nisem nikoli delovala v svrhu duševnega ali materijelnega dobička. Pridobila pa sem pri tem vendarle na izkušnjah, čeprav le z grenkim razočaranjem pa z zavestjo, da so **nekrepostna svojstva**, kakor škodoželjnost, zavist, obrekovanje in nizkotnost pri nekaterih ljudeh **le rezultat šolske ali samovznikle izobrazbe**, dočim so pri priprostem ljudstvu neleppe lastnosti le povod **nevednosti**. In ravno omejitve te poslednje z ozirom na družinske in gospodinjske odnose, z ozirom na družabne in narodnostne vezi, je bil Jadranki glavni smoter, kakor ji je ticalo poglavitno stremljenje v oblaževanju življenja priprostitih slojev potom poljudno sestavljenih podučnih in zabavnih spisov. Izuzemši kako trnje, koprivo in grintó, ki so se semintja **hotoma** nasedle, — in só jih zato ne more smatrati **napakam** — mislim da sem popoljno zadostila koledarski vsebimi Jadranke. In sedaj se poslavljam morda za dobo par tednov, znabiti navek! Nadaljni potek Jadranke je odvisen od števila naročnikov plačiteljev; **akc dosedanji naročniki napovejo potom dopisnice letno naročbo vsaj do Novegaleta**, bo Jadranka nadaljevala, drugače stori to, kar so med vojno dobo delale stare trgovske tvrdke, ki so se umaknile poslovanju, ker so bile **preponosne**, da bi pajdašile ob strani zverizne reklame demišljavega konkurenta...

UREDNIKA.

Fran Žgur :

SLAVA PESMI,

Od zibeli si z nama tja do groba
lepota v tebi, moč je in zvestoba!
Vsa sila v tebi je, oj, pesem mila,
nad svetom vsem šumijo tvoja krila!
Na severu jo peva Šved in Finec,
Arpad in Rus, za morji peva jo Japan —
Kjer pesek zgoč vihar podi v vrtimec
prepeva Beduin od solnca jo ožgan —
Doma si tam, kjer s šumom v daljo vije
mogočni Dunav se, in drug mu silni Ren,
kjer solnčno kri, oranža zlata pije,
v svetost je tvojo narod zatopljen —
In tam si, kjer vihrajo nam zastave,
in kjer valijo bitke se krvave!

Kjer naše gore splätene so v venec,
dom svoj krasan opeva si Slovenec.
Mehkost, junaštvo, zgodovina naša,
iz roda v rod po tebi se razglaša!...

Kjer prapori duha so zavihrali
in nad množicami je stopal car —
kjer skupno so možje se vojevali,
pred njimi pesem šla si kot vihar —
V zibki nam je mati pesem pela,
z junaki pesem šla je v divji boj;
in ko odpre gomilo smrt nam bela
beš zaorila pesem nam pokoj —
Od zibeli si z nami tja do groba,
v tebi so solze, radost, zvestoba!

Sv. Čech :

SIGNORINA GIOVENTÙ.

Iz češčine prevel S. S.

Papa Taiteles mahoma umolkne, stopi za jeden korak od pisarja ter ga z zvedavim pogledom pomeri od nog do glave. Nato pristopi goreče k njemu, položi mu roko laskavo na ramo te šepeta: «Ah, dragi gospod, izvrstna misel šinila mi je v glavo. Vi, gospod, ste kakor nalašč za mejo namero. Vendar se bojim, da bi vas ne razžalil s svojo ponudbo. Norčevali se boste iz blaznega Abrahama Taitlesa, da se kaj takega domisli».

Umolknil je za jeden hip ter prekajeno namežikujoč se igral z umazano usnjato mošnjo, ki mu je mahal izza pasa. Nato nadaljuje: «Prosim, poslušajte: tukaj imam maškarno obleko, pro domo sua, namenjeno za živo reklamo. Stvar je jako priprosta: jaz imam kostum, silit drag in fantastički kostum, v katerem je združena, da, skristalizovana vsa krasota, elegancija in dovtipnost moje zaloge. Nu, in v vsaki gubi te obleke, na vsakem gumbu, v vsaki pentlji, na vsakem trepci, v vsakem konci, spredaj in zadaj, na čevljih in kapinem čopu, na rokavicah in na žepnem robcu, povsod čitate v barvastih, očitnih črkah tele besede: «Abraham Taiteles, Blazne ulice, št. 33.» Izvrstna misel — kaj ne da? Glejte, gospod dragi! Doslej nisem naletel na človeka, ki bi bil dostojen ti obleki, kateri bi spajal v sebi vse tiste redke lastnosti, katerih je neobhodno treba za spodoben vzršetek te prelepe misli. Jedini vi, gospod, morete jo rešiti. Vaša postava je lepa, vaše obličje izrazovito, plemenito, vaše kretanje elegantno, vaša olikanost nenavadna, in da znate tudi dober dovtip uplesti na primereno mesto, to sem spoznal na prvi pogled. Oh, gospod, ko bi mi vi hoteli izkazati to veliko dobroto! Bil bi vam hvalo dolžan do smrti. Baš danes bode jedna najsijajnejših, največjih maškarad. Morebiti bi vas veselilo, užiti nekoliko ur v tem veseljem gibanju. Nikdo vas v ti izpremembi ne pozna, nikdo ne bode vprašal po uzroku te reklamne oprave in uspeh bode na vsak način znamenit. Stroškov ne boste imeli nobenih; najmem vam voznika in v naprskem žepu svojega kostuma najdete lično mošnjo, katere vsebina bi zadovoljila tudi najbolj zapravljeva zapravljeva. No, povejte, gospod, izkažete li mi to dobroto?»

Pisar je poslušal doslej kakor za-

maknjen. Sedaj pa se je zamislil. Ponudba židova je močno udarila ob struno, katera je že davno bila bolestno napeta v duši mladeničevi ter se pred kratkim glasneje nego kedaj poprej oglasila v nji. Pozabil je najedenkrat obrok za apelacije in eksekutivno rubežen, in dvignil se s silnim skokom preko sodne bilančne črte, ki se je pred njim neprestano dvigala v zrak, v neskončnost potegnjena od roke režečega se demona, žareča se med njim in tisočimi razkošji. Živeti jedenkrat po svoji volji, po svoji želji — na hip ostreti ta mnogoletni debeli kancelijski prah, okrepčati se v žarku veselja, z bleskom čarovitih oči, utopiti se globoko v ta šumni vir, katerega plesni hrup je dosihle samo kakor iz daljave, a tem bolj vabljivo donel na njegovo uho. Premišljeval je ta vabljivi razgled s ponižujočo ulogo, da bi bil živo naznanilo starega Žida, kar je bilo sicer, z istega stališča motreno, precej podobno njegovim eksekucijskim obiskom tujih bitij. Samo eden trenotek je to premišljeval, potem pa je vaga z drznim škripanjem udarila na stran maškerade.

Nedolgo potem je sedel kot živa reklama najčudnejše podobe, oblečen v prečudni pisani stvor najbujnejše domišljije krojaške z «Abraham Taitelesom, Blazne ulice št. 33» na vsakem šivu, v plačanem vozu, ki ga je drdraje odnašal po puščobnih ulicah.

Po kratki vožnji se ustavi kočija v jasno razsvetljenem prevozu in nekoliko trenutkov pozneje je stal pisar zaslepljen, omamljen v divji zmesi tisočerihih maškar. Stoprav čez dolgo je pričel v ti gomazeči šari razpoznavati posamične postave in te so po smelosti svoje podobe in bogastvu oprave presegale najbujnejši polet njegove domišljije. Zdelo se mu je, kakor bi se bila cela zaloga Abrahama Taitlesa, oživljena od neugnane diha pustovca, tukaj razsula po širni dvorani, pod mramornim stébrom in po vrtoglavih galerijah. A Abrahamovo skladišče izgubilo bi se kakor kapljica v ti pisani reki. Važni domino, razuzdani debarder, sramožljiva Margaretica, polunaga boginja, mračni inkvizitor, veseli pijerct, vitki gondelir, trebušati kapucin — vse te stalne prikazni maškarad bile so zastopane v najrazličnejših oblikah in poleg njih stoterne novosti, presenečujoče s

svojim ukusom, svežostjo, dobrovoljnostjo in ostro satiro. K temu šumenje trdih tkanin, žvenkljanje brezbrojnih zvončkov, šepetanje, govorenje smeh in strastna, opojna godba. V njenih taktih so se hodeče in vrteče se skupine maškar menjavale kakor slike v velikanskem kalajdoskopu.

Iz početka je pisar vzbujal v svoji čudni obleki veliko pozornost: koder je hodil, postajale so maškare, kazale so nanj s prstom, delale okolo njega zvedave tolpe, nekateri drznejši iztegovali so dolge nosove, osedlane z velikimi naočniki, do gub in trepcev njegove fantastičke obleke, na glas čitajoč besede, s katerim je bil pokrit od nog do glave.

Slišal je opomnje: «Živa reklama!» — «Misel ni slaba!» — «To je vseka novo!» — «Dovtipen dečko, ta Abraham Taiteles!»

Toda po nekolikih obhodih po dvorani skrčil se je upliv njegove prikazni in često je bilo slišati njemu nenaklonjenih domislekov. Čul je, kako je seženj dolgi Don Kvižot, približavši kuštrave brke svoje ušesu čokatega Sankta Panse, glasno rekel: «Evo, židovska usiljivost! Časopisi mu niso dovolj, svoje kričanske plakate obeša še na hrbet odiranemu krščanstvu!»

«No, človek si na razne načine služi kruha,» dostavi dobromiselni Sanko Pansa.

«A redarstvo bi moralo ustaviti tako sleparstvo!» zavrne vitez ter obrne pisarju zadnjo plat žalostne postave svoje.

Temu je pričelo biti neprijetno v kričaskem odevu. Žal mu je bilo, da se je dal porabiti za tako nedostojen posel. Zdelo se mu je, da tisoč oči zasmehljivo gleda vanj in da se tisoč ust en pripravljajo za zaničljive besede: «Glejte, za borne novce prodal se je za sramotni steber židovskega dobičkarstva!» Kakor žareče ogle pričel ga je žgati ta kramarski napis, s katerim je bila tisočkrat sramota užgana na vsako ped njegovega telesa.

In ukradel se je iz šumne gneče ter se ob steni priplazil do oddaljene oddelka dvorane, ki je bil prirejen v umetno jamo. Kakor kapniki viseli so tu prozorni stožki in piramide ličnih podob in redke vodne rastline dvigale in klanjale so svoja velikanska peresa nad globokim vodnjakom, v katerem so se pojavile zelene ribice, bliščeč se na vse strani. V temni sencí gugal so se na tenkih

steblih čarokrasni kot ogenj rudeči cveti, polneč jamo z nenavadno, sladko opojno vonjavo, in ljubki hlad, izstopajoč iz vode, hladil je razpaljene senci divje vrtečim se plesalcem.

Tu se je usedel siromak pisar. Uprl je glavo v dlani ter s trpkim čustvom zrl v pisano vrvenje v dvorani. Velik gubast list visel mu je nad glavo ter se dotikal s hladečim, vlažnim robom razbeljenega mu čela.

Po tem mu je rojila tolpa britkih misli. Glej, kako se tam veselè, šaljivo, dražljivo, kako se topè v viru razkošja — a on, bedni utrujeni pisar, s potrto dušo, zagnan od njih zasramovanja do najskrajnejšega kota! Jedenkrat v življenji hotel se je ogreti na tem veselem plamenu, okolo katerega oni vrše v vrtečem se letu — a po prvem razpetji povedil je ožgane peroti. Za sramoten pečat kupil si je ustov v to kraljestvo veselja, a ta sramota je hodila z njim, gibala in sukala se okolo njega, a oni, razločno videč v vsaki gubi, v vsakem robu njegove obleke, obračali so se s posmehom od njega. Povrne se zopet v tisti prah, iz katerega je bil prišel, v tisti turobni pisarniški prah, ki se vedno globoče zajeda v gineče bitje njegovo. Kakšno življenje! Minolost — glad in vsakovrstne bridkosti, redki sijaj sreče v neprijazni noči; bodočnost — isti broj popisanih pol, pokvarjenih peres, raztrganih rokavov.

Globok vzdih izvije se mu iz prsi. Dvigne glavo. A glej, kaj se je hipoma posvetilo poleg njega! Ali so same ali resnica? Na jednom velikih zelenih listov sedela je deva, dražestna kot silfida, šibka, a vender prožna, odeta z lahko obleko svetlih, budrih barv, s pisanim pahljačem v nezn roki, obličje imajoč na pol zakrito z rožnobožno krinko, toda ljubeznjiva oblika odkrite polovice in mala sveža usteca budila so slutnjo v skritih mikih njegovih. Nad njim kodrali so se bogati lasje, pretkani s pomladnimi cveti. Neizrekljiva čaroba svežosti in mladosti prostirala se je po vitkem telesu, katerega viseča nožica je s šiljkom zlatega čevljička brodirala po prozorni vodni površini.

Nemo strmeč je pisar gledal nekaj časa to krasno prikazen. Nazadnje ogovori jo nehotè: «Kdo si, lepa deva?»

«Aj, ti me ne poznaš?» odgovori mu ona s srebrnim glasom ter sname rožnobožno krinko. Doljno polovico obličja, akoravno je bila prekrasna, osenčeval je dovršeni sklad jasnega

čela, na katero so viseli blesketajoči se biserji kakor kaplje, in lesk velikih oči, iz katerih so skozi sanjarsko noč sijale iskre otročje veselosti. Pisarju se zazdi, da je že videl nekje to smijoče se, ljubeznjivo obličje, ako že ne v resnici, pa vsaj v sanjah. Molčè jo gleda z žarovitim očesom.

«Aj, ali me se ne poznaš? nadaljuje ona. «Saj sem bila družica prvih tvojih let. V pobarvani zibelki sem te zibala, uspavala te s pesnimi in pravljičami, kazala ti v oknu mesec, po katerem si segal z okroglo ročico... Toda ti si to že pozabil. A povej mi, kje si bil potem? Kje si tičal, ko sem jaz v zelenem gaji nabirala trobentice, klicala kukovico, šumeči potek poslušala ter gledala za skrjanči proti visokemu nebu? Kaj si počel, ko sem te čakala za vasjo v globeli? Kje si živel deska leta svoja?»

«Sedel sem osem ur na dan v zaduhli sobi, pred raztrgano knjigo, štel sem gube v obrazu starega učitelja ter se bal njegove palice.» odvrnil je pisar ter vzdihnil.

«In jedenkrat so te naložili na voz dali ti kolač in križ za pot ter te potegnili v veliko mesto. Jaz sem te spremljala. Sedela sva skupaj v temni globini voza, pod luknjičasto plahto ter gledala zvezde, zroče k nama preko ramen postavnega voznika. Toda kam si zašel tam v množini hiš? Iskala sem te po ulicah, kjer so se šetala pisana krdela v govoru in smehu, čakala sem te za mestom v pisanih gajih, pod košatim drevjem, postajala v reki uprta ob veslo, nadejaje se, da z mano sedeš v lahni čoln pod razmakneno plahto in da poletiva daleč, daleč po bliščeči gladini, med cvetočimi bregovi. A ti nisi prišel. Potem sem hodila v vesele družbe, na šumne ples, na konji jezdila sem po ravnini — a o tebi ni bilo ne duha ne sluha. Kje si prebil mladeniška leta svoja?»

«Sedel sem v zaduhli dvorani, pred raztrgano knjigo, štel sem gube v obrazu starega profesorja in bal se njegovih zapisnikov. Prosti čas izpolnjeval sem s poučevanjem.»

«A sedaj?»

«Sedim v zaduhli pisarni, pišem od jutra do večera ter časih hodim na eksekucije,» odvrne pisar ter povese glavo.

«Kaj pa meniš početi dalje?» povprašuje devojka, upirajoč vanj čarovne oči.

Pisar jo gleda hip s pohlepnim očesom; kar poklekne pred njo, razprostire roki ter zakliče s strastnim glasom: «Tebe ljubiti!»

Bliskoma razprostire se pisani

pahljač v roki devojke ter mu na hip zagrne prekrasno svoje obličje. Na tem pahljači videl se je obraz divne pomladanske pokrajine, izvedene tako umetno, da je bila popolnoma podobna naravni, odlikujoč se z ljubkostjo svojih oblik in finimi ter jasnimi bojami. Tu in tam stoječa drevesa bila so tako plastično narisana, da si menil slišati tiho šumenje njih vrhov ter videti trepetanje tankih listov. Rosa je trepetala na bujni trati in v pripogibajočih se, zlatih trobenticah; čez gladko in pisano kamenje skakal je potok v dolino; kosi jutranje megle obešali so se na jelke in breze ter okrožavali boke divotnih skal, a v rožni daljavi dvigala se je počasi solnčna obla na žareče nebo. Strmeč je pisar gledal to krasno pokrajino. Zdelo se mu je, da pisani rob pahljačev dela fantastičsko obrambo do nje in da ljubeznjiva deva z rožasto krinko moli proti njemu ven iz podobe ljubke roke, on da stopi k nji ter plane, plane v neizrekljivem razkošju v njeno naročje v senci teh dreves, v vonjavi teh cvetov in v zarkih vzhajajočega solca...

Na rami začuti lahen udar. Ozre se po votlini in pred njim je stala devojka, trkajoč ga po rami z zloženim pahljačem. Govorila je smepljaje se:

«Ti me ljubiš? Ah, pozno je že, pisar moj! Sedaj že nisi več pripraven za ličnega ljubimca. Nisi več lep; tvoji udje so izgubili prožnost, duša svežost, glas čisti zvok, tvoje oči so kalne in lasje redki. Nisi več za ljubezen, pisar moj! In jaz, tvoja mladost, nisem v resnici več tako krasna; pust sèn sem, misel človeka, ki se je v pustni noči spomnil izgubljenosti mladosti svoje ter mi obesil to solzo na lice in okolo udov posameznosti zastarele svoje domišljije; jaz sem le maškara. Poglej ta beneški pahljač, ta južni lesk v očeh — signorina Gioventù, gospod, signorina Gioventù. Addio!»

Šaljivo se mu prikloni in kakor srna poskočivši izgine v pisani množici maškara.

Kakor blazen plane pisar za njo. Samo jeden glas mu je polnil dušo: Moram jo imeti! Brez nje ne morem živeti!

Kakor besen begal je po pisanem vrenji. Maškare umikale so se pred njim. Toda zaman je s plamtečimi očmi med njimi iskal signorine Gioventù. Debele potne kaplje stopile so mu na čelo.

Seže si v nedrije; krasna mošnja zaleskeče se mu v roki. Odpre jo ter zažene iz nje pest bankovcev. «Vze-

mite vse!» kliče na okrog. «Samo dajte mi jo nazaj, dajte mi signorino Gioventù!»

Zaničljiv smeh nastane v dvorani. «Glejte ga norca», klicali so, «za novce si hoče kupiti gospodično Mladost!»

Besnost se polasti pisarja. Seže k boku, kjer je visela v krasni nožnici velika sablja. Bliskoma jo izdere ter zamahne ž njo nad tolpo zaničljivo skodoželjno rezečih se maškar.

Nov, še bolj hrupen smeh zadoni po dvorani. Tisoč prstov seže po sablji. Nehote pogleda pisar kvišku in tu mu zablišči z leskeče ploskve potegnene sablje nasproti z zlatom uloženi, vidljivi napis: «Abraham Taitelès, Blazne ulice, št. 33.»

Sablja mu pade iz roke ter zazveni na mramornem tlaku. Uničeni pisar zakrije si obličje v dlanmi.

Ko čez dolgo časa zopet odpre oči, ugleda — koliko veselje! — sladko signorino, sedečo na mramorni stopnici. Z odprtim naročjem zleti k nji. Toda visoka, suha postava, odeta s črnim plaščem, s pergamenovim gubastim obličjem, z veliko sivo lasuljo zastopi mu pot.

«Kdo si?» zagrmí nad njim pisar.

«Jaz sem skrbnik te krasne deve,» odgovori pergamenova krinka s hripavim glasom. «Imenujem se Razum. Pozivam te, predrznež, v ime nu nraavnih in prirodnih zakonov, uduši v sebi to zlobno strast, odstopi od nespametnega početja svojega. Vrní se k svojemu poklicu, delaj, uživaj zmerno darove življenja in srečen bodeš, zavedajoč se hasnovitosti svoje za človeško družbo. Na veke ločim te od te krasne deve. Samo preko mrtvega trupla mojega jo dobiš!»

«Beži, črno strašilo!» krikne pisar in zagnavši maškaro na tla, plane k signorini Gioventù ter jo siloma objame. Ko je začutil v svojih rokah to lepo, mlado telo in naglo bitje njenega srčeca na svojih prsih, prošnila je mahoma mladost in radost celo bitje njegovo. Oči so se mu zaiskrile, kri mu je ušla v lice in živce mu je napolnila mladostna moč. V divjem plesu zagnal se je ž njo po dvorani. Maškare stopile so na okolo v velik, pisan krog. In v tem kotu letel je on ž njo, jedva dotikaje se z nogama tal, okolo godca, suhega kakor smrt, z golo, skloneno, mrtvaški podobno glavo, kateri je v sredi stojè dolgi lok drevil po goslinih strunah. Čedalje bolj divja je bila godba, čedalje hitrejši ples; postave maškar tu okrog so se zlele v čaroben pisan pas, godec je vedno bolj fantastiški gibal z dolgo, tenko ro-

ko, živeje in živeje kimaje z brezlaso glavo. V vrtoglavem razkošji skloni pisar glavo in njegova usta zagorè na svežih, krasnih ustnicah signorine Gioventù...

In čez nekaj časa je stal postarni gospod jovijalnega obličja poleg postelje v bôlnici ter iz tobačnice počasi jemajoč ošcipek, gledal pa-

zljivo v oči siromaka pisarja: Čez nekaj časa je dejal debelemu strežniku: «Do jutra težko da ostane.»

V tem se ganejo ustne umirajočega, mrzlica mu pretrese telo in iz prsi, tesko dihajočih se izvije globoko stokanje: «Addio, addio, signorina Gioventù!»

(Konec)

M. Stepančičeva :

NOVA ZADRUGA.

IX.

Vnovič je Smrečje vabilo in pozivalo na domačo veselico.

Na brzojavnih drogih kraj državne ceste, na drevesnih deblih ob glavnih stezah, na obmejnih obzidkih vzdolž poljskih poti, na vodnjakih, kozolcih in plotih, povsod so bili prilepljeni letaki, ki so objavljali prireditve ter vabliali z malo ustopnino na veselilni prostor.

Primerska mladina, ki je pozvala v svoj krog tudi oba duhovnika in oba Potočnikova, se je shajala ves teden v «Vila Mici» ter vsak dan zaporedoma razmišljala, dokler si ni bila edina glede vzporeda, prostora, vstopnine, izdatkov, potrebščin, priprav in delovanja. Z ozirom na prostor so soglašali vsi, da naprosijo župana, naj jim odstopi v to svrhu lastno zemljišče, obširno livado, ki se je prostirala nedaleč od cestnega križišča ob potoku, ki je skrit za gostonasaženimi vrhami drčal v polukrogu mimo nje ter se na dveh straneh tako vsopredno zasekaval vanjo, da je bil prostor, ko nalašč prirejen za veselilni oder. Tudi vzpored je bil kmalu sestavljen, zlasti ker so imeli za to prireditve dva nova sotrudnika, Adolfa in Hildo, ki sta bila vsa navdušena za javen nastop na slovenski prireditvi. Za pozdravni nagovor je bil izvoljen duhovnik Valenkar, oziroma obče priljubljeni pater Marko. Moški samospev in sicer Prešernovega «Mornarja», je imel proizvajati Adolf Potočnik, ki je pel omamljajoče nežen bariton.

Za izpolnitev glazbene točke sta bila določena Hildegard z glasovirjem in Zvonko Miljevec z gosli. Mešani zbor so tvorili Zorka, Stana, oba duhovnika, akademik Mirko in doktor Boris. Uloge vesele enodejanke pa so prevzeli učiteljica Vlasta, učitelj Kravos in duhovnik Smuković.

Drugi del vzporeda je vseboval šaljivo pošto, kolo sreče in dve uri plesa, za kar so najeli štiri vaške godce, ki so svirali že na zadnji veselici,

pred dvema mesecema.

Nemalo časa je pripravljali odbor reševal količino vstopnine. Akademik Škilan je z ozirom na dejstvo, da so stroški neznatni, predlagal naj bi bila ustopnina prav majhna, da bi ljudi — ki miso še vajeni izdajati denar v take svrhe — ne plašila ter jih prikovala na dom, dočim sta Adolf Potočnik in učiteljica Vlasta bila za večjo ustopnino in sicer prvi iz razloga, da ljudje lahko plačajo, druga pa zategadelj, da se čisti dobiček lahko uporabi v dobrodelne namene. Vendar sta se oba predlagatelja morala umekniti razsodbi, da znatna ustopnina vpliva vselej odbijajoče in da nismemo računati z dohodki, čeprav bi dotični imeli svoj izid v dobrodelnosti. Iz tega razloga je bil potisnjen v pozabnost tudi predlog gospodične Stane — naj bi se na veselici prodajale med občinstvom cvetice, svaljšice i dr. — in to zato, ker tudi narodno beračenje ima svojo neprikupljivo podobo odiranja, naj tičijo v njem še tako vzorni nameni. Sklenil pa je odbor prirediti na veselilnem prostoru dva sotorčka, v katerih naj bi po dve vaški rodeljubki prodajali omenjene predmete in morda tudi kako pečivo, kakor tudi nekaj protialkoholne pijače: medico, jabolčnik in termalno vodo za one, ki bi znabiti kaj takega sami pozeleli. Pred zaključitvijo zadnje seje: pa je začasni predsednik povdarjal željo, naj bi bila vsa prireditve prežeta z udomačenostjo, naj bi zategadelj mlade gospodične zaplesale z vaškimi mladeniči, kakor bodo tudi oni sami zarajali vsaj enkrat s kmečkimi dekletí, da se priprosto ljudstvo ne bo čutilo med tujci, ampak med svojimi znanci, prijatelji, sorodniki.

Vnovič je torej Smrečje vablilo in pozivljalo na domačo veselico. In tako je bila obširna livada vsa oživljena; vseh desetero vrst sedežev je bilo razprodanih.

Pred odrom sta bili dve prav nizki klopi za otroke, da so mirno sedeči lahko vse videli, vse slišali, nedabi morali s svojim premikavanjem nagajati občinstvu ter mu zakrivati vprizorišče. Za sedeži — ki si jih je odkupilo skoro samo ženstvo od štirinajsetnega dekletca do stare žene — so bila stojišča za moške, dočim je bil ob vsaki strani razprodajalni šotorček; od tega proti odru pa sta se v kolobaru dvigali na vsaki strani po dve utici, odnosno z zelenjem okrašene lože, ki so veselični prostor pretvorile v nekak amfiteater. Malo minut je še manjkalo do pričetka, vendar je zbrano občinstvo že pred tem občutilo prijetno iznenađenje in sicer tedaj, ko so se začele lože polniti. Ono zraven odra je namreč zasedel baron Adler s staro baronico, gospod Martinčič s soprogo in mladi pravdnik, ki je vodil pod pazduho svojo zaročenko, baronico Irmengard. Ljudem se je ta dogodek, da so baronovi na slovenski veselici, dozdeval le varljiva sanja, dasiravno so ženske že v mesnici in prodajalni doznale, da se je mlada baronica zaročila s slovenskim gospodom iz dvorca «Mici». Tudi druga loža je vzbujala svoje izredno zanimanje in sicer za mlajši rod, ker je akademik Mirko privedel v ložo svojo nevesto Zorko, za vse starejše pa zategadelj, ker je z gospodom in gospo Cegnar ustopil tudi stari Potočnik, oni možakar, ki je še tik pred preobratom in spočetjem Jugoslavije tako sovražnostno mrzil vse, kar je bilo slovanskega. Njihovo začudenje pa je stopilo na višek, ko je poleg gospoda in gospe Miljevec ustopila v ložo gospa Potočnik, zagrižena nemčurka iz prešle dobe. Sicer so ljudje le malo časa ugibali odkod izvira narodna izpreobrnitev, ko so videli ustopiti elegantnega Zvonka, ki je pod pazduho vodil Hildo, njeno hčer. Četrto ložo so napolnili gospod in gospa Podlogar, gospod Potočnik in kodrolasi Adolf s svojo mlado nevesto Stano.

— Če bi pravnič drugega več ne videla danes, ko to, da so Nemci na naši veselici, mi je čisto zadosti — je opomnila Reza Kajžarjeva svoji sosedini Mini Klobasarjevi.

— Pa da so celò nemškimi baronici naša slovenski fantje vseč — je začudeno odgovorila nagovorjenka.

— Komu bi pa ne bil in komu bi se ne dopadel tisti tržaški škric — je opazila Meta Logarjeva, ki je sedeča pred prejšnjima slišala njun pomenek — ko pa ima tak obraz, ko svetli Benedikt, pa take oči, ko dva črna oglja! —

— Še gorši pa je oni drugi, ki se oklepa učiteljeve Hilde, ko da bi imela pasti vzrok — je zašepetala sosedica Urška Godčeva.

— Učiteljev Adolf pa, ki je bil nekaj videti, ko da za ženske ne mara, gleda danes tisto punco v Višave, ko da je sama mamka božja, z oltarja vzeta — je vnovič opazila Reza.

— A, tista se pa imenuje Stana — je opazila Mica Šuštarjeva, ki je sedela za njimi.

— Kako pa, ti, to veš — je vprašala Matevžka Strugarjeva, njena sosedica.

— Kaj bi ne vedela, ko pa naša Anca učiteljevim šivari in ji dekla vse pove — je odvrnila Mica.

— Ali veš morda tudi za druge, kako se kličejo — je ozrša se, vprašala Mina.

— Vem! Ona, ki sedi tam med stari Potočnikom in njegovim nečakom, se imenuje Zorka. Fant učiteljeve Hilde je Zvonko, ta dolgi pa, ki se ženi z baronico, je Boris — je ponosno odgovorila Mica.

— Jehhata! To so bajè sama paganska imena, kaj? — je opazila Urška.

— Kaj bi ne bila, saj pravijo, da so Primorci sami antikristi — je pošepnila Tevžka.

— Le tiho bodi! Če bi bili antikristi bi ne storili toliko za cerkev in bi ne zahajali vsako medeljo vanjo pa bi se tako ne bratili z duhovniki — je modro povedala Meta.

— No, ja, Meta! Kaj pa Tevžka vè? Še toliko nevé, da Stana pomeni Stanislava in da so vsa ta druga imena ravnotako imena svetnikov in svetnic — je opozorila Mina.

— Pa so zatorej tudi Slovenci bili svetniki pa svetnice? — je vprašala dvomljivo porogljivim povdankom zopet Tevžka.

— Kako pa, ali misliš, da so bili svetniki sami judje in judinje zato, ker se tu pri nas krsti le na njihova imena? — je dostavila Meta.

— Ej, Meta, kaj ti vsega neveš! — ji je zaničljivo zaklicala Tevžka.

— Kako ne? Le malo pogosteje v hišo božjo zahajaj, pa malo manje se po fantih oziraj, pa vbogajme dajaj in se tako pregrešno ne lišpaj, morda tudi tebe doleti svetniška slava! —

— Ko bi mi le, ti, dober vzgled dajala, Mina, pa nesamo z jezikom! —

— Tak bodita no tihi, kuštri nemarni, pa raje glejta, kdo je ravnokar prišel — je povzela vmes Reza.

— Naši godci! Oh, le pogledjte, kako so zali ti naši godci — je smejala opomnila Urška.

— Martinčev iz Dolenje vasi pa kar v tebe zijà, Mica! —

— Eh, tak ne bodi tako sitna, da ji srce z mesta ne skoči! —

— Mar mi je zanj! — je rekla Mica.

— A vendarle najrajše v dolino hodiš po vodò in le ob taki uri, ko ženo fantje živino napajaj na mlako! —

— Le pazi, da se v jezik ne ugrizneš, ti lopata klepetava, ti! —

— Pa se le ne srdi, Mica, saj veš, da se Mina rada norčuje kakor se zdravi mladini spodobi. —

— Sedaj pa le tiho in rajše naj nam Mica pove, če se ona gosposka mladina zares ženi ali je to samo tako-le, za kratek čas! —

— Gotovo je, gotovo! Vse «frajlice» si že pripravljajo balo! —

— Bode pa že zopet čivkala nemška otročad tod okoli! —

— Kako to? —

— Ej, kako? Hildegard pa Adolf, pa baronica bodo pač nemški govorili z otroci, ako jim jih Bog da! —

— Si pa v zmoti, veš! Anca mi je povedala, da so baronovi menjali nemško hišino s slovensko, samo da bi se mlada baronica prej naučila našega jezika; na zimo pa jo pride podučevat neka vpokojena učiteljica. —

— Ali res? —

— Res! In Hildegard zahteva, da ji vsi v hiši govorijo slovenski; kdor se pa izpozabi mora za vsako nemško besedo plačati deset para. O Adolfu mi je pa Anca povedala, da lepše govori, kakor mi vsi! —

— Pa kaj je neki provzročilo to njihovo izpreobrnitev? —

— Kaj drugega, ko ljubezen. Ali ne veste, da je ljubezen tista sila, ki mostove podira, če je treba. — je modro povzela Urška.

— Kako pa, ti, to veš? Ej, kako neki, no? —

— Sedaj bodimo pa kar tiho, glejte, zagrinjalo dvigajo, začelo se bo! — je opozarjala Reza.

In dekle je povedalo resnico. Župeupravitelj, častiti Valenkar, je že stal sredi odra in z nagovorom pozdravljaj zbrano množico ter ji izrekal priznanje vsled rodoljubne udeležbe. Nato je občinstvu pojašnjeval pomen, potrebo in korist narodnih svečanosti, ki se ne prirejajo le v svrhu zabave in dobičkarije, marveč po večini zato, da se ljudje ene krvi, enega plemena in enega jezika iz raznih krajev čestokrat shajajo ter negledè na stan in poklic drug z drugim seznanjajo, pa marsikaj le-

pega naučijo, marsikaj zanimivega slišijo, marsikaj potrebnega videjo; da se ob teh prilikah duša navzame narodne zavesti, ki je pravemu narodnjaku ravnotako potrebna kakor je verniku pobožnost in molitev!

Mladi duhovnik je govoril poljudno in domače in da bi delavske in kmečke ljudi temeljiteje prepričeval, je zaključil s primerom: Le če smo pobožni in iskreni ugajamo Bogu, le če večkrat zahajamo v cerkev, bomo znali zagovarjati cerkvene odredbe napram vsakemu brezvercu in verolomniku! Enako se vrši v narodnem pogledu! Le, če smo prežeti z rodoljubjem, moremo biti zvesti državljanji, nad katerimi more imeti kralj svoje dopadajenje; le, če čutimo v sebi narodno zavest, domovinsko udanost in ljubezen do rodne grude, bomo umeli vselej zagovarjati in braniti našo mlado državo napram onim, ki si prizadevajo oslabiti jo s svojimi klevetami, vničiti jo s svojimi sebičnimi naklepi! —

Le par trenutkov je predaval pater Marko, vendar so njegove kratke besede vplivale na priprosta srca bolj, kakor da bi jim kdo celo uro čital iz časopisov. In ganotje se je pollašalo src in navdušenje je oblegalo vso množico. Tam zadaj izza moških stojišč pa je nekdo zaoril, kakor da se hoče v imenu vseh zahvaliti za podučni govor: Živeli, gospod župnik!

Ta vzklik pa je bil povod drugim, kajti «Živela Jugoslavija! Živio naš jugoslovanski kralj!» je prisrčno zaorilo preko livade, da je bilo vse ljudstvo mahoma navdahnjeno s čistim domoljubjem in kristalno narodno zavestjo, kakoršno bi jo človek lahko zaman iskal po prestolnicah med onimi, ki jih država vzdržuje s težkim cvenkom za površno, malomarno, nenarodno in protidržavno delovanje.

Duhovnikovemu nagovoru so sledile točke z natančnostjo in vnemo, da ni bilo med udeleženci gotovo nikogar, ki bi ne bil zadovoljen in vesel, da je bil prišel na veselico. In dasiravno bi ne bil nikdo izmed njih znal spisati kritiko o petju, godbi in predstavi, bi vsak dušeslovec, ki bi se bil trenotno poglobil v njihove obrazne usmeve, lahko zaznamoval, da jim vzorno prepevanje mešana zboru udarja na srca tako, da si v svoji domišljiji predočujejo odmev angeljskega petja. Priproste prijetno zaokrožene arije — ki jih vsebuje venček naših narodnih pesmi — in ki sta jih s toliko natančnostjo proizvajala na svojih instrumentih Hildogard in Zvonko — ko da ustvarja-

jo brenkanje zvencev strun resnično sorodne duše — so ljudstvu obvladovale srca, ko da mu iz skritega zatišja žvrgoli naproti dvospev zaljubljenega slavčka in ščinkovca. Enodejanska veseloigra pa, ki je bila izbrana s tako pametno razsodnostjo in predstavljena z občutki in načinom — kakoršne si jih je omislil pisatelj — je donesla občinstvu pol urice ozdravljivega smeha, dočim mu je drugi del vzporeda oživela duše, da so vsaj za tisti nedeljski popoldan bile pozabljene družinske skrbi in življenske bridkosti. Nad vse radostno presenečenje pa, ki je vsem ovijalo srca z najvišjim zadoščenjem in presežnim užitkom — ki je v vseh dvigalo potlačeni ponos ter jim zatrjevalo in jih s hrabrostjo opozarjalo, da so jim te znane in neznane, v gosposke obleke odete osebe, njihovi sočloveki, sorojaki, stremeči le po spojitvi nepretgljive vezi, ki mora v sili in v prilog rodne zemlje in naše mlade države vplivati na nas s pozabnostjo vseh medsebojnih sporov in nasprotstev . . . vezi, ki nosi sladko ime narodna zavest — da, tisto veselo iznenadenje jim je donesla poslednja točka vzporeda, ples. Kakor hitro je namreč petero mladih parov, ki jih je tvorila vsa nam poznana mladina, zaplesala enkrat okoli, so vsi ti mladi razumniki — ki so se v prepričitev morebitnega nesoglasja že prej sporazumeli z vaškimi mladeniči — stopili pred kmečka dekleta pa — ko so si te s pogledom na svoje fante pravilno tolmačile njihov pomig — z njimi korajžno zaplesali, dočim, so tudi vaški korenjaki objeli Hildo, Vlasto in Stano, zasukajoč se veselo po plesišču.

Ko se je pa solnce skrivalo za gore, ko so poslednji žarki pomežikali večerni pozdrav, se je tudi ljudstvo začelo poslavljati med seboj in odhajati razigranega srca proti bližnjim in daljnim domovom.

Mešani zbor pa je še enkrat kakor v slovo, v pozdrav in v bodritev k nadaljnemu življenju, zapel narodno himno «Lepa naša domovina», da so krepki glasovi odmevali onstran gozda. Tam zumaj, izven polja in njiv, je na cesti čakal na svojo gospodo kočijaž Edmund. Toda na znamenje starega barona, ki je za urico časa povabil k sebi vso znano mu gospodo in sklenil zato iti peš do doma, je nemškozagriženi kočijaž — videč svojega gospoda v takem prijateljskem položaju s Slovenci — s topim obrazom skočil na svojega kozla, malomarnim mahljajem pogljal konja in oddrdal s tihim re-

kom: O, du mein lieber Augustin, alles ist hin! — — — — —

X.

Čudovita priroda je že v četrto menjala svojo opremo. Preminula je deževna jesen, ki je tlačila človeškega duha z neraztolmačljivo nevoljo, skopnel je sneg, ki je liki ogromna rjuha zakrival grič in dol, a smejoča pomlad, ki je vdihnila novo življenje v slednjo bilko, v sleherno koreninico in v vsako seme, je že davno odstopila svoje mesto toplemu poletju, ki se je bobotno odičilo z divoto vonjavega cvetličja in s slastjo okusnega ovočja, da je le-tò s svojo sladkostno težo pripogibalo drevesne mladike globoko k tlom.

Urno švigajoče so ostre kose mahale preko pisanih travnikov; smeja je in pojoče so na poljih in njivah brhke kmetice povezavale rumeno snopje, odmotavale plevel ali rezale zelenjad; vriskajoč so se nagajivi otročaji kotalili vrh nakupičnega fižola, krompirja in jabelk; z odmevanjočim pikapokanjem so v gospodarskih poslopjih otepali mlatiči po dozorelem žitnem klasju, da so ko zlahtni biseri odkakovala polna ržena, pšenična in ovsena zrnca; sredi hribinastih pašnikov je piskala trstnata trobljica brezskrbnega pastirčka; izza gozdnega vejevja se je razlegalo drobno ščebetanje žvrgolečih ptic; vse, prav vse, kar se je pojavljalo v maravi, vse je nudilo slikovitemu Smrečju podobo vsečnosti, svete blaženosti in zadovoljivega življenja, ko da bi zdajpadaj imelo zadoneti potrkavanje velikonočnega zvonjenja. Pa ni bilo praznovanje Velikega tedna, ki je smreškim prebivalcem dramilo domišljijo ter pretvarjalo vso pokrajino v bajno letovišče, ampak trojno ženitovanje, ki se je imelo vršiti v bližnjih dneh z ničmanjim sijajem, kakor se je vršila v preteklem tednu poroka baronice Adler z doktorjem Martinčičem. To trojno svatovanje, ki je obetalo da beloprepleškana pristava — stoječa sredi marljivoobdelanih vinogradov — postane pravcat svečanosten hram, je nudilo pomenka in opravila vsemu Smrečju. Pri Potočnikovih so prezidovali, tesali, obšli in barvali, dočim so vse mlajše vaščanke bile zaposlene pri krojitvi, šivanju, spiranju in likanju perila treh mladih nevest: Hilde, Stane, Zorke.

Prvotno je bilo določeno, da se Mirko Škilan poroči za dve leti, toda mati njegova — kateri se je do

dna duše zamerilo življenje na Tržaškem, vsled prosveti in vestnosti protivnega postopanja Lahov nad podjarmljenimi primorskimi Slovani — je sklenila preseliti se v svoj rojstveni kraj ter si na širokem polju tik bratovega domovja sezidati skromen domek. Prišedšo tjakaj pa so jo domače razmere svojcev toli prijetno dirnile, da je svojemu sinu svetovala naj se v izpopolnitev redke prazničnosti tudi on poroči onega dne, kakor bratranca. Na sinovo opozoritev, da mu manjka še državni izpit, pa je razsodna ženska odgovorila: In kaj zato, četudi ne izvršiš popolnoma vseh študij na šumarski akademiji v Zagrebu, saj si mi edinec, ki dobede dovolj lastnega in ženinega premoženja v oskrbo. Saj je vendar neobhodno potrebno, da imamo tudi mi Slovenci na kmetih šolskoizobražene veleposestnike, da so lahko v pouk, vzgled in v pomoč celemu okraju, ki se mora nemalokrat baš zaradi tega nedostatka in pomanjkljivosti klanjati in poniževati pred vsakim neukim stražnikom, sodnijskim slugo ali poljskim čuvajem! —

Pred materino željo se Mirko ni obotavljal dolgo in bil pripravljen na njeno izpolnitev, vendar je sklenil izpolniti istočasno tudi Zorkino in lastno željo ter se čimprej podvrediti tudi zadnjemu izpitu, ki mu utegne v življenju kdo-ve ob kakem slučaju le koristiti. In tako se je zgodilo, da se je skromno namišljeni domek gospe Škilanke, kmalu pretvoril v krasno zgradbico, ki je — ker je bila dozidana v slogu bratove hiše — le povečala veličast vse stavbe, da je ta v svoji celoti gledala v dolinico, ko mogočna trdnjava.

In približal se je poročni dan, ki ga vsaj ženska — in to vsaka ženska, ki ljubi resnično — pričakuje z žarkim hrepenenjem ovitim-z balzamičnim dihom idealnosti... ki ga pričakuje z drhtečim srcem, prepreženim z zlatonitimi iluzijami... kar se dogaja sicer tudi pri moških, vendar le redkokedaj, ker se večina njih poroči navadno le v svrhu udobnejšega življenja, ali iz drugačnih sebičnostnih naklepov, ali da zadostijo neodoljivemu hotenju prisvojiti si ravno ono žensko, ki jim ob slehernem srečanju ali celo ob golem domisleku nanjo razdraža čustvo poželjenja, da sklenejo neglede na morebitno duševno nesoglasje, neglede na njuno različno družabno stopnjo, prikleniti jo nase tudi s sveto vezjo poroke, ako niso zamogli brez duhovnikovega blagoslova zlomiti njene

zanikajoče volje in streti njenega ponosnega odrekovanja napram njihovemu raznovrstnemu prigovarjanju. Odtod izhaja potem toliko zakonskega gorja, toliko ločitev, toliko nesreč, ker zlasti ženska — ki z ozirom na svoje vzorno gladko, brezskrbno dekliško življenje ni bila pripravljena na morebitno razočaranje — se ne ume prilagoditi grenkobnim razmeram katastrofalnega zakona, ali ni dovolj jaka ali ni voljna prenašati vseh zakonskih bridkosti brez naglega obupa, ali brez hirajočega životarenja.

Približal se je torej oni v blaženstvu namakani poročni dan, ki se je vsem trem nevestam zdel le varljiva sanja... Oj, in kako je mlade nevestice prevzemalo razmišljanje o naključju, da so jim tu, prav v tej divnočarobni sicer, vendar od mesta in njega zabav toli oddaljeni krajnici, srca zatrepetala v prvi čisti nekajeni ljubezni! Samo Hildo je razdražal še neprijazni domislek, s kolikim sovraštvom je sprva motrila vso to slovensko gospodo, s kolikim zaničevanjem se je spočetka ozirala zlasti proti tistemu Slovincu, njenemu sedanjemu presrečnoljubljenemu ženinu, ki ji je dvorjanil in jo baje vzljubil s prvim trenutkom, dočim je ona tekom vsega občevanja — ko se ji je mržnja do Slovencev nekoliko ohladila — menila, da jo obvladuje le zadoščenje samoljubja, da ji laska le njena duševna zmaga nad njim. V resnici pa je s hipom, ko ga je izgubila, vztrepetala od bolesti in bi ga bila najrajše priklicala z divjim krikom nazaj, ter mu sama vprvo razodela, kako neizmerno, kako neskončno ga ljubi.

Izza, na vzhodu dvigajočih se goličav, je pokukal ogromen zlatnik, ves obrobljen s kristalno blesketajočimi smaragdi, rubini, heliotropi, ki so kakor okopani v penah jedva izluščenega živega srebra zabrilantirali hudomušno poskakovaje po najbližjem pogorju, nato pa oblegajoče, ko vojni žarometi oblizovali še vse daljne vršiče, obronke, loke, gaje, dobrave, dokler so v sveži zarji požauti vse Smrečje.

Potočnikovo domovje so že zarana krasile narodne zastave. Nad razglednim stolpičem je ponosito — ko da vè, da proslavlja svoj poročni dan gospodarjev prvorojenec — plapolal trobarvni prapor, pozdravljajoč onega, ki mu je iz rdeče Podlogarjeve pristave veselo pokimaval. In frfljal je drugi izza vrtno ute, ki se je z glasnim prhutanjem stezal v

ozračju, ko da se hoče v svoji nestrpnosti dotakniti onega drugega tamdoli, pred dvorcem «Berta». V zavetju nad dvoriščinimi durmi pa je bila pritrjena tretja zastava, ki je plapolala z vabljivim zavijanem proti dvorcu «Ana», predočevajoč državne barve z vtkanim dvoglavim belim orlom; frfotala pa je polagoma in resnobno, ko da hoče, da si vsakdo, ki jo zapazi od blizu, zapomni simbolični pomen njenega izrazitega grba.

Tam doli sredi bele ceste, je stalo vvrščenih osmero prostornih mestnih kočij; pred tremi prvimi je bilo vpreženo šestero belcev. Kako je bilo mično ozalžano teh troje ekvipaž! Učiteljica Vlasta, ta sanjava idealna gospodična — ki je sicer živeja skromno življenje, vendar poznala dovršeno vse razkošje, blesk in sijaj, ki se prilega in pritiče takim izrednim praznikom — je ovenčala kolesa in ojnice z bršljanom in zimzelenom, dočim je vajeti, kočijažev klobuk in konje okinčala z jasmynom in belimi nageljčki, da je lahko vsakdo uganil, da bodo ti čili belci odpeljali k poroki tri mlada, tri z vzhitom one blaženosti navdahnjena dekleta, ki jo duša poraja v obraznem usmevu, ako je čista, nedotaknjena, nedotaknjena... Še pred tednom so Smrečani menili, da bodo prisostvovali svečanostni poroki v cerkvi sv. Krištofa, toda neugodna nevihta, ki je razsajala pred tremi dnevi, je vso pešpot preko strmine tako razorala, da so ženini odločili poročiti se v bližnjem mestu, vsled česar je ženitovanje le pridobilo na užitku, ki ga je novoporočencem in svatom donesla dvokratna vožnja preko državne ceste mimo prostranih pisanih trat in skrivnostno žuborečih izvirkov, mimo s krepilno vonjavo prežetih logov in host, mimo pozdravljajočih belih cerkvic in žitnih poljan, mimo bogatih dvorcev in bornih koč.

Po preteku poldruge, ure je številna svatovska družčina bila zbrana v najlepšem razpoloženju v prostorni dvorani Potočnikove hiše, v prav isti dvorani, kjer so se vršile nekdaj v prilog nemški propagandi in na račun raznarodovalnosti, nemške veselice, skrivnostni sestanki, hrupne pojedine in kjer so udeleženci divje blagovali vsakogar, ki se je z razbrzdanimi dovtipi bahal z zavratnim napadom, v katerem mu je podlegel vindiški hujskač in ušivi izzivač, kakor so Nemci in zlasti odpadnški Nemškutarji nazivljali še tik pred avstrijskim polomom vse narodnozavedne Slovence. Vendar na to ni danes nihče hotel niti mi-

sliti, da bi ne kalil praznovanja; danes je bilo vse ono pozabljeno, kakor je bilo pozabljeno grdo sovrašтво dveh mož, ki sta se v mladih letih prav na istem mestu sprla zaradi neznatne meje. Danes je bilo vse pozabljeno in s prijateljsko naklonjenostjo sta si stiskala desnico stari Potočnik in sosed Jablanšek, ki je bil povabljen na pirovanje kot svat starešina.

Poleg štirih tozadevnih prizadetih obitelji, so bili med povabljeni baron in baronica Adler, oba duhovnika, učitelj Kravos in njegova tovarišica, dva višja uradnika — Adolfova predstojnika s soproga — nek vladni svetnik — Mirkov krstni boter — Zorkina teta in nek Zvonkov prijatelj. In sedli so za bogato obloženo mizo, ki je v liku srečonosne podkve stala sredi prostornine. Pred zgornjim delom zaokroženega omizja so drug ob drugem sedevali novoporočeni zakonci, vsi enako mladi, vsi enako srečni, izmed katerih so se beloodete neveste zdele ko troje velikih jedva vzvelih tubiroz. Sam pogled na te mlade pare je bil vžitek posameznim svatom, da so se ozirali nanje z dopadanjem in nasmeškom všečnosti. Le v očeh zbranih gospa so se blesketale solze, toda to niso bile solze tuge in nevolje, bile so solze radosti, kakoršno občutijo vse starejše poročene gospe, ki jim sladek spomin sili pred oči njihov lastni poročni dan... bile so to solze zadoščenja, v očeh mater, ob zavesti da se jim je izpolnila najtoplejša srčna želja, da so se jim poročile hčerke. Samo nekdo je bil, ki je s prikrito žalostjo motril srečne pare; učitelj Kravos! Milo se mu je storilo, kakor da gleda nekaj, česar sam nikoli ne doseže.

— Ali niste morda raztuženi sredi sijaja in presreče, moj molčeči kavalir? — ga je smehljaje vprašala na desni mu sedeča Vlasta.

— Ali je to opazljivo? —

— In še kako! —

— Pa si bom prizadeval premagovati se! —

— Kaj Vas neki tare? —

— Razlog poznate, gospodična! —

— Aha! Radi bi bili eden izmed onih treh? —

— Da, toda le kraj Vas! —

— To se lahko še zgodi — mu je nagajivo pripomnila učiteljica.

— Vlasta! — je vzdihnil mladi učitelj.

— No, da! Nade, ki sem Vam jih izrekla ob lanskem slovesu, izpre-

menim morda letos v dejansko izpolnitev! —
vprašal Kravos.

— Ah, «morda» le? — je tožno — Da, prijatelj! Ravnati hočem pošteno, to je, postaviti svoje srce na preskušnjo! Raztelesiti želim svoje mišljenje, svoji duši hočem dati razmaha in ako zasledim v Vašem značaju in Vaši nravi sorodstvena, soglasna svojstva, Vam prijateljsko in udanostno sežem v desnico! —

— In vendar se bojim, da ko premine poletje, zahrepenite vnovič po Trstu, po velemestju, po...

— Nikakor, prijatelj! Trst mi ne ugaja več! Letošnjo šolsko dobo sem prenašala s težavo, z razočaranjem in s hrepenenjem po skromnem Smrečju. Ne verujete? O, pa lahko mi zaupate, kajti Trst ni več nekdanje krasno, zanimivo, privlačnosti polno mesto! Trst nima na sebi nič več one nekdanje slovsanske udomačenosti, prostosti in udobnosti obmorskega tržišča; Trst je z menjavo gospodarja, menjal tudi lice. Je sicer še vedno zalo velemesto, vendar spominja njegova lepota na Genova, Ancono, Brindisi; ljudje, ki so se zakadili vanj od vsepovsod, so ga preobrazili, potujčili, odtujili. Trst je s svojimi raznovrstnimi tipi in dogodljaji postal drugi Krf, kjer se tujci čutijo domačine, kjer se domačini čutijo tujce, kjer ena polovica slovsanskega življa glasno ihti vsled zatiranja, dočim druga cmokajoče poljubuje bičarju roko nagibajoč se udanostno v njegov objem.... To poslednje sem prenašala najtežje, zato se ne vrnem več tjakaj; tu pri starših ostanem! —

— In poleg mene, Vlasta! —

— Poleg Vas, in za Vas, ako začutim, da je moje čuvstvovanje vredno Vaše ljubezni, Vladko — mu je zašepetala.

Mladega moža je to prijetno dirnilo že zato, ker je v prvo čul svoje krstno ime iz ust one, ki jo je oboževal. Hotel ji je odgovoriti, pa istohipno se je dvignil Adolfov predstojnik in izražal novoporočencem veselo zdravijco. In zapenilo se je rujno vince v elegantnih kristalih in židane volje so svatje napivali šesteropersni deteljci. Ves srečen je učitelj Kravos pogledal svoji sosedi v oči, trčil ob njeno kupico pa vzkliknil: Na tvojo ljubezen, lastovička moja! —

— Na tvojo zvestobo, moj črni gavran! — je z nasmeškom odvrnila učiteljica, približajoč kozarec k ustnam.

In zopet so svatje sedli, zopet je

polresen, pošaljiv pomenek izpoprijateljval in bratil svate, vnovič je vsa ta odlična družba ob mildoneči godbi vzvalovala v nekaljenem razpoloženju. Lica in oči mladih parov so žarele, srca so se vnemala ob sladkih zvokih, dočim so mlade — po Vlastini izmislitvi v razno jugoslovansko nošo oblečene vašcanke — prinašale na mizo najraznovrstnejša krepčila. Toda, ko je bilo dovršeno tudi to, je razločen «pozor» dvignil oči. Tam pred svojim sedežem je stal resnega obraza mladi župeupravitelj Valenkar in ko je zapazil, da so vse oči uprte vanj, nagovoril udleženec: Odlična gospoda! Marsikatera lepa zdravijca je danes zaplavala po tej, tako prešerno okinčani dvorani, zdravijca, ki je izražala iskrena voščila, kakoršna vsa naša srca zares občutijo in negujejo v trajen obstoj sreče, zadovoljnosti in srčnega miru milih nam mladoporočencev. Oni so nas danes v proslavo pričujoče svečanosti povabili v svojo sredo, da kot svedoki njihove blaženosti prisostvujemo prazniku, ki je in ostane krona vsega njihovega dosedanjega razveseljevanja, ki je in ostane gloriola vsega njihovega bodočega življenja, ki je in ostane za njih najlepši dan vsega življenja. Dvignil sem se tudi jaz, a nesamo zategadelj, da s čašo v desnici napijem mladim parom kot svat in prijatelj, pač pa, da kot duhovnik izustim svoj blagoslov nad njimi, blagoslov, ki naj bi vseboval slično velesilno moč, kakoršno jo je obvladoval oni mojega tovariša pred oltarjem, blagoslov nad nerazvezljivo združitvijo njihovega življenja. Tudi moj blagoslov vsebuje svetostno nepreklicno, nekrhljivo neločljivost. A ta nekrhljivost bodi udanostna vez z našo narodnostjo. Čutim se v dolžnosti o, mladi moji junaki, čutim se v pravici o, vedre vè, jugoslovanske vile, da vašo medsebojno ljubezen, ki je pognala in klila skoro pod mojim nadzorstvom, blagoslavljam v imenu božje previdnosti, da bi nikoli ne odmaknila od vas svoje milostne roke, a blagoslavljam vas tudi v imenu vseh istinitih rodoljubov, da ostanete do groba zvesti narodnosti, h kateri spadate! Oj, ljubite jo sebično, kakor ljubite sami sebe; oj, ljubite jo udanostno, kakor se ljubite medsebojno! Z njenimi zvoki šepetajte si o sladkosti ljubezenske sreče, z njenimi izrazi razgovarjajte se, kadar koli bodo resnobna dejanja zahtevala vašega medsebojnega preudaraka, pretresovanja in presojanja! Nikoli se tej narodnosti ne odtujite, ni-

koli njene govornice ne zanemarjajte! Kakršenkoli naj bi bil naš jezik, on naj vam je miloben in zvonek, ko harfe nežna struna, kajti v tem jeziku se je porajalo vaše prvo mišljenje, in ko niste mogli več zatajevati srčnega čustvovanja, ste ga s pomočjo slovenskih besed izdihnili iz svojih prsi. A tedaj, oj, sokoli moji, ko se vaša ljubezen razplodi, ko se vaša sreča razpopi liki nežna cvetna čašica, ko se vaša udanost udejstvi v zarod, tedaj oj, mladci moji — čuvajte ta svoj zarod kot punčico v očesu, pazite na svoje dete z vso opreznostjo, in vsem strahom ter negujte svoje otroke s skrbljivostjo, da vam ne bodo le veselje in zasloba v starosti, ampak da postanejo ponos, čast, dika vsemu našemu narodu! Ne pozablajte, da bo vaša roditeljska naloga šele tedaj dovršena, ako postanejo vaši sinovi čili sokoli, ako postanejo vaše hčerke prave sestre jugoslovanskih vil, da bodo pripravljene stopiti na branik, ko jih zakliče domovina, ko jih pozove država, ko jih povabi narod. Oj, mladi moji zakonci! Vzgojite svoj naraščaj tako, da bo pripravljen doprinesiti na oltar naše vladavine tudi krvno žrtev, nedabi se za trenutek obotavljaj, omahoval, ampak stopal v požrtvovalno smrt s hrabrostjo in zavestjo, da ona — ki se ji nekoč itak ne bo mogel izogniti — ga ne oplaši, ako doprinese z njo svobodo vsaki gruči podjarmljene zemlje. Vcepite jim v srce prepričanje da je njihova glavna življenjska dolžnost delovati za odrešitev one grude, ki še ni bila izvojevana in ki pripada jugoslovanski državi po zgodovinski pravici, po plemenu, po običajih, po govornici in po svojih težnjah... A da vzraste vaš lastni zarod v hrabre junake, ohranite že vi trdno, neomajno, kremenito zvestost tej svoji narodnosti, da ostanete trdni stebriči naše mlade države, da ostanete njena trajna opora, dokler ji ne zasine zarja osvobojenja, dokler bo sama jaka in trdna, da si lahko v svesti porečete: Tudi mi smo pripomogli k njeni veličini, tudi mi k njenemu odrešenju, njenemu neporušljivemu obstoju, njeni slavi!

A sedaj, oj mladi pari, poslušajte še moj zadnji rek! Zbrali smo se danes pod streho te stavbe, ki kot mogočna in kremenita trdnjava gleda naokrog po slovenski zemlji! Zbrali smo se v tej stavbi, ki stoji obširna in prostrano sredi njiv in travnikov, kakor so stale v davni hiše starih Slovanov, domovja naših prednikov, hiše, ki so se zvale zadruge, ker so

zduzevale in spajale v sorodstvu, pokorščini in prijateljstvu vso rodovino od prvega do zadnjega pokoljenja, pokoreč se ukazuj in volji starešine ter tako nemogočale razdor plemena, razdor rodu, razdor družin in posameznikov. Prav zato me osrečuje danes tudi vaš odlok, da se tudi vi vsi, skupno vselite pod to stavbo, kajti uverenje me bodri, da se z vašo medsebojno ljubeznijo vseli tudi ljubezen do one zemlje, kjer vam je ta ljubezen vzklila, in z njo ljubezen do lastne narodnosti, do vse naše mlade države, do njenega junaškega predstavnika, našega ljubljene kralja. Napivam zatorej oj mladi pari, na vašo mlado srečo, napivam pa vam ob tem pomembnem dnevu tudi z željo, da ta stavba, ki vam je danes prvo najprijetnejše zatočišče, naj vam je tudi prava narodna zgradba, naj vam je nova zadruga, ki vam bodi v večem ponos, ki bodi vsem rodoljubnim sorojakom v vzgled in vsej državi v zasloba! V to vam Bog pomoz, oj mili moji mladoporočenci! —

In z rodoljubjem prežeti duhovnik je sedel a še dolgo potem so orili po dvorani veseli vzkliki, ki so liki pri-sega odmevali po bajnotihem Smrečju: Živeli! Živela naša narodna mladina! Živela Jugoslavija! Živio naš kralj! Živela nova zadruga! —

— Konec —

Aleksandra :

Božična vigilia.

Zvoni... venomer zvoni...
Kipi iz lin v črne višine
do drobnega srebrnega cvetja...

Nocoj vsi zvonovi praznujejo...
Sipljejo svoje pobožne misli
v vas,

ki je odprla to noč
nesteto svetlih oči.
Dahnejo v vsak dom,
potrkaajo na vsako srcè...
Pojò svoje pesmi v gorè,
da odmevajo v njih,
se vračajo
spajajoè se z novimi...

Iz vasi izletavajo zlate vešèe,
lezejo zasneženo pot
proti daljnemu hribu,
kjer jih čakajo tihe, deviske sestrè
na blesteèih lestencih
poživajoèe...

Iz nevidnih daljav
prepevajo line...

Nocoj vsi zvonovi molijo...

M. G. : MATI — VZGOJITELJICA.

Odgoja otrok spada med najtežje posle na svetu. Ako ni med starši sloge in ljubezni, postane zanje odgoja otrok še velika muka, za otroke pa nesreča, ki jo seveda najbolj čuti mati, kateri je otrok prva skrb. Najlepši, najvzvišenejši, a hkratu najtežji poklic žene je pač, biti prava, dobra mati, prva vzgojiteljica in učiteljica svojih otrok. Življenje otrokovo je pravo ogledalo, v katerem se zrcali življenje in čustvovanje materino. Kakoršen otrok, takšna mati!

Seveda so prav pogostokrat ravno matere najslabše vzgojiteljice svojih otrok, ker se dajo zapeljati od pretirane ljubezni ter zato svoje otroke silno razvajajo. Večkrat so matere tudi zato slabe vzgojiteljice, ker njim samim manjka resnične izobrazbe in poznanja življenja, ker so površne, omejene in lahkomišelné. Gotovo je, da mima vsaka ženska poklica in sposobnosti biti dobra

mati! Roditi otroke, to pač ni glavna naloga matere, nego svoje rojenčke vzgojiti in jih usposobiti za življenje in za svet!

Nekatere matere pač rade pridigujejo svojim otrokom, da vedo dobro, kaj je dovoljeno in kaj ne, kriče in se jeze, a se same ne ravnaajo po svojih lastnih besedah in zahtevah, nego so prepirljive, zavistne, brezsrčne do ljudi in do živali, lažnjive itd. Matere pač čestokrat pozablajo, da so že prav majhni otroci silno bistroidni, da opazijo naši mali stvari, ki uidejo celo odraslim. Otroci kaj hitro prègledajo vsako laž ter se ne dajo voditi za nos!

Zato je prvo in najznamenitejše vzgojno sredstvo dober vzgled. Pri tem niti ni potrebe kakega posebnega, neposrednega delovanja, kakega izrednega odgojiteljskega daru ali velikega truda! Mož in žena, ki živita složno v srečnem zakonu, ki sta dobra, blaga, obzirna drug do drugega

in do svojih bliznjikov, ki torej v dobrem izpopolnjujeta drug drugega, gotovo skoraj nevedè in nehotè vzgojita svoje otroke dobro in pravično.

In nasprotno! Kjer se mož in žena skoraj vedno grdo gledata, drug drugega zmerjata, obkladata s primki in psovkami, preklinjata ter morda celo pretepata, tam so tudi otroci odurni, surovi, brezsrčni ter izgube vse spoštovanje do svojih staršev. Sploh ni hujšega za otroke, kakor nesloga roditeljev, ki zatre kakor pogubonosna slana vse nežne in plemenite kali v otroških srcih ter jim zagreni vso mladost. Nesrečni zakonci rode navadno nesrečne otroke in otrok otroke! Zato naj se oče in mati že zaradi potomcev ogibljeta preprirov, in če se že dogodi, da se kdaj sporečeta, naj se to ne zgodi v pričo otrok, ker rahločuteče srce to nepopisno boli in se utišnejo taki grdi prizori otrokom neizbrisno v dušo, jo omadezujejo in oblatijo za vse življenje.

Z dobrim vzgledom navajaj mati svoje otroke, da so usmiljenega srca ter da radi pomorejo in postrežejo ubožcem in starim onemoglim ljudem.

Če si osorna in surova s svojimi otroci in s posli, postanejo otroci tudi surovi. Ni gršega prizora, kakor videti otroke, ki tepejo ali suvajo svoje pestunje ali hišne dekletke. Zato ne dopušaj nikdar, da bi dvigal otrok svojo roko proti poslu! Navajaj ga na to, da gleda v poslu svojega pomočnika in prijatelja, ki prav tako občuti bol in veselje kakor mi drugi.

Otroci naj ne bodo prisotni, ko koljejo prašiča ali perutnino ali ko potaplja golobe prvičkrat se otroško srce od bolesti zdrzne, pozneje pa se navadi tega in otrpne mu popolnoma, in ne bo dolgo tega, ko bo tak otrok sam pokončaval ptičja jajčeca, zavijal vratove ptičkom ter trpinčil živino. — Kakor vidi otrok drugih ravnati z živalmi in z ljudmi, tako ravna tudi on z njimi.

Ako sliši otrok, da govoriš s spoštovanjem o sosedih, o učitelju in duhovniku ter sploh o svojih bližnjihbo tudi on tako delal.

Če preziraš in zaničuješ ljudi, katerim morda zibel ni bila tako rahlo postлана, — ki niso mogli doseči tega kar si morda dosegla ti, — če delaš razliko med visokimi in nizkimi, med bogatimi in ubogimi, potem se nikar ne čudi, da delajo tvoji otroci tudi tako in še hujše. In pri-

peti se ti lahko, da bosta še kdaj bogat sin in premožna hči zaničevala svojo ubožno mater ter se sramovala svojega priprostega očeta. Ako pa ima mati sočutje s tujo boleščjo, jo čutijo tudi otroci. Kako blažilno upliva to na njihovo mlado srce.

Prav tako navaja skrbna gospodinja svoje otroke z dobrim vzgledom, da ne zavidajo bližnjiku sreče in blagostanja ter ga ne zaničujejo v bedi in nadlogi.

Mati, ki opravlja in obira v pričo svojih otrok svoje najboljše prijatelje in znance ter ve o vsakomur mnogo slabega in prav nič dobrega, taka mati naj se le pripravi, da bodo tudi njeni otroci hinavski, neodkriti in opravljeni.

Pametna mati naj blaži in krepi značaj otrok tudi s tem, da jih uči že v zgodnji mladosti odkritosrčnosti in resnicoljubnosti. Zato pa je v prvi vrsti potrebno, da otrok staršev samih nikdar ne zaloti na laži. Niti v šali ne smejo odrasli lagati, ker otrok ne more vedno razločevati, kaj je šala in kaj resnoba. Otrok mora staršem popolnoma zaupati; vsaka njihova beseda mu mora biti sveta resnica.

Pazi tudi, da otrokom vse natančno izpolniš, kar si jim obljubila, sicer lahko izgubiš njihovo zaupanje. Torej ne obljublaj, česar ne moreš izpolniti, a tudi ne grozi, ako nimaš poguma svoje grožnje izvršiti.

Drugi pogoj otrokove resnicoljubnosti je vera v dobrohtnost in v ljubezen staršev. Starši morajo uživati popolno zaupanje svojih otrok, tako da vedo vsako skrivnost in jim otroci sami razodenejo vse. Otroci se ne smejo očeta in matere pretinano bati. Ako čakajo otroka za vsako malenkost hude besede in ostrakažen, potem ga čestokrat prav ta strah pred kaznijo zavede v laž. Če je pa otrok priznal svoj pregrešek, je že to poniževalno zanj in torej zadostuje, da ga resno pokaraj. Le če bi se pregrešek večkrat ponavljal, ga resnejše kaznuj. Sploh izkušaj kolikor mogoče doseči vse le z dobroto in z ljubeznivostjo. Vendar pa se nikakor ne straši tudi strogo, ako si po dobrem preudarku prišla do zaključka, da je potrebna. Pomni pa, da kdor za vsako majhno stvar kaznuje ali čezmerno plačuje, vzgoji dostikrat le trmaste, svojeglavne in potuhnjene otroke.

Če so zaslužili otroci hvalo, jih moraš pohvaliti; toda kaži jim svojo zadovoljnost le tedaj, kadar so storili res kaj posebnega in hvalevrednega. Pametna mati nikdar ne hvali otrok

zaradi darov, ki jih imajo od narave, ali pa za opravila, ki so jih storiti dolžni. Samo kadar so posebno pridni in ubogljivi, jih z dobro besedo vzpodbujaj tudi še zanaprej. Ogibati se pa mora mati ničemernosti ter ne povzdigovati svojih otrok nad druge. Nedopustno je hvaliti lastne otroke zaradi njih zunanosti in nadarjenosti. Tako hvalisani otroci se kaj hitro prevzamejo, če slišijo vedno in vedno, kako so lepi, bistrourni, imenitni in bogati! — Navajaj torej svoje otroke, da bodo ponižni, skromni in zmerni! Lepo je videti otroke imenitnih in premožnih staršev, če so skromni in priprosti, a zopr je pogled na otroke priprostih staršev, ako se nosijo gosposko in smešno napuhnjeno. Jako slabo izpričevalo si dajejo matere, ki že na majhne otroke obešajo najrazličnejše nakite ter jih preobkladajo z najrazličnejšimi pentljami, dragimi čipkami ali celo z zlatenino in dragulji. Mladost in sveža veselost otrokova je že sama na sebi tako lepa in prikupna, da ne potrebuje nikakih dodatkov.

Nikakor ni treba, da bi otrok dobil v roke vse, kar hoče; zatorej naj se že od malega navaja k odreknanju ter brzdanju poželjivosti.

Otrok si želi vedno novih, vedno lepših in dražjih igrač, oblek in sladkarij. Za vsem izteza roke, za vsako stvarjo hrepeni in imeti hoče vse, kar vidi v izložbinem oknu, na trgu ali kjerkoli. Poznam starše, ki ugajajo vselej vsaki, še tako nešpametni prošnji svojih otrok, kupujejo jim cele kupe dragocenih igrač, krasnih oblek, sladčic i. dr.; žrtvujejo jim velike vsote, veasih celo na škodo svojega doma. Njih otroci pa vendar nimajo veselja z vsemi temi darovi, ker jih je pač preveč in ker se jih hitro naveličajo. Kar jim je še danes napolnjevalo dušo in srce s koprnečim hrepenenjem, leži že jutri pozabljeno, morda celo polomljeno in raztrgano po raznih kotih. Taki otroci ne pripisujejo darovom svojih staršev nikake cene ter niti ne mislijo, da imajo starši zaradi takih darov stroške in škodo. Denar jim je brez vrednosti, darilo brez cene, in resničnega srčnega užitka ne občutijo ob darežljivosti svojih roditeljev pravzaprav nikoli. S tem pa se taki otroci nauče potratnosti, zapravljivosti, lahkomišelnosti, razsipnosti, da mečejo kasneje tudi lastni zazlužek za ničvredne stvari skozi okno in končno žalostno propadejo v bedi in sramoti.

Navajaj zatorej svojega otroka, da

se razveseli že najneznatnejšega darila, ki mu ga daš! Darovi, izročeni v primernem času, učinkujejo na otroško srce veselejše in ugodnejše, kakor celi zaboji najdragocenejših igrač ter najdražjih oblek, klobukov in tort! Otrok začenjaj že zgodaj spoštovati delo in z delom pridobljeni denar! Zaveda naj se, da je škoda tratiti denar za nepotrebne malenkosti ter naj vé, da oče in mati s trudom in žrtvami pridobivata svoj imetek!

Tudi v hrani ne smejo biti otroci preveč izbirični. Zahtevaj, da je otrok vse, kar prineseš na mizo! Sicer se res včasih primeri, da otrok kake jedi ne prenese, s tako jedjo ga seveda ne smeš preveč siliti, ker se ji ustavlja otroški želodec in utegneš doseči to, da mu celò v pozni dobi življenja ne bo dišala in mikala nobena jed. Toda ne delaj prepogostokrat izjem, ker s tev pre več razvadiš otroški želodec. Tudi ne iz dajaj po nepotrebem denarja za sladkarije, ki kvarijo zobe, nego navadi svojo rodbino na priprosto hrano, ki je najbolj tečna in zdrava. Sladkosnednost otroke včasih celò zapelje v tatvino. Če namreč ne dobè, česar poželè, izkušajo sami izmakniti iz shrambe sladice ali pa jemljejo denar staršem, samo da si kupijo zazeljenega peciva. Zato poudarjam še enkrat, uči otroke zgodaj odrekati si kaj ter krotiti se.

Tudi ne dajaj otroku nikakih opojnih pijač, že zato ne, da se jih preveč ne navadi! Za otroke sta najzdravejši in najprimernejši pijači voda ter mleko.

Da pa dosežeš pri otrocih uspehe vzgoje, jih navadi že v najnežnejši mladosti pokorščine. Že v prvem letu se mora otrok učiti ubogati. Svoje glavni so skoraj vsi otroci, toda v prvih letih se jim ta svoje glavnost lahko izbije, pozneje pa se ne da več. Le mlado drevesce se da upogibati, staro pa se zlomi. Ukazov staršev ne smejo omajati niti solze, ne prošnje, ne laskanje. Kar si enkrat odrekla, tega ne dovoli nikdar.

Zato pa prej dobro premisli, kaj otroku zapoveš ali kaj mu odrečeš... Ako naučiš otroke že od malega ubogati, jih obvaruješ na ta način marsikatero bridko izkušnje. Pa ne le starše, nego tudi druge predstojnike, sosede in učitelje mora otrok ubogati in spoštovati. Nikdar pa ne smejo starši dajati svojim otrokom potuhe. Kako grdo je za otroke, če so lažnjivi igralci in hinavci.

Poleg vsega tega pa skrbi tudi za telesno zdravje otrokove! V zdravem

telesu biva tudi zdrava duša. Zato je pač dolžnost vsake matere, da skrbi že od prvega dne z največjo pozornostjo za telesno negovanje svojega otroka, da izkuša olepšati, oplemeniti v cvetočem zdravju otrokovo telo, kar je predpogoj nadaljnega otrokovega duševnega razvitka, predpogoj zadovoljnega in srečnega življenja... Koliko otročičkov pomrje v najnežnejši dobi zaradi malomarnega ravnanja slabe matere ali nevedne pestunje! Vsi udje majhnih otrok so mehki, občutljivi, notranji deli telesa nežni ter se zato jako hitro prehlade, pokaze in poškodujejo. Prav zato je treba velike skrbnosti in opreznosti, dokler so otročički še majhni, dokler se pestujejo, ko začno hoditi i. t. d.

Da se ti otrok tudi telesno lepo in pravilno razvije, mu je pa treba snage in reda. Snažna in čista bodi postelja ter posteljnina. Plenice in rjuhe naj bodo vedno čisto oprane! Zmočene plenice in povoje sušiti in iznova rabiti je velika zanikarnost in brezvestnost, ki je detetu škodljiva; take plenice razširjajo smrad, okužajo zrak in se od njih otroku rada vname kožica.

Postelj ne budi premeška ter vzglavje ne previsoko. Odeja naj bo topla in lahka... Nikar pa ne povijaj otroka trdo v povoje, da se ne more ganiti, niti ne more dihati; zato bo vseeno lepo in ravno.

Vsakdanje umivanje in popolno kopanje v mlačni vodi ne ohrani telesa le snažnega, marveč ga tudi krepi in utrjuje. Počasi in polagoma preideš potem k hladnejši vodi, naposled pa ga lahko koplješ v popolnoma mrzli.

Otroci potrebujejo tudi mnogo zraka in svetlobe. Če jih držiš vedno v zaduhli sobi, ti bodo bledeli in hiralali ob najboljshi hrani in postrežbi, prav kakor cvetke, ki jim ne prilivaš in jim ne privoščiš solnca. Zlasti na deželi lahko opazamo, kako strašno se boje gospodinje čistega zraka. Okenca vaških koč so že itak jako majhna, toda kmet niti teh ne odpira. Celo poleti je skoraj vse zabito; kaj pa šele pozimi!? Po mnogih hišah vso zimo ne odpro oken, da se mora človek samo čuditi, kako morejo ti ljudje prebivati v tem zaduhlem in strupenem smradu. In prav to je vzrok, da najdemo tudi na kmetih mnogo bledih, suhih obrazkov ter uvelih rokič. Naj bi vendar že vse matere vedele, da je čist, nepokvarjen zrak neobhodno potreben k življenju ter naj bi skrbele za to, da se njih stanovanja temeljito ter po več-

krat na dan prezračijo. Poleg tega pa morajo biti otroci kolikor mogoče mnogo na prostem. Tudi pozimi naj gredo na sneg in led; to jim me bo škodovalo, če le paziš, da se gibljejo, da ne stojè in da niso premočeni. Utrditi se morajo, da jim ne škoduje vsaka sapica...

In končno: otroci se morajo učiti kolikor mogoče. Če je tvoj otrok dobre glave, naj se uči dalje, pritrugaj si, da postane kaj! Izkušaj ga že v zgodnji mladosti, ali ima veselje do knjig. Čitaj otrokom tudi večkrat primerne povestice in pesmi, pripoveduj jim pravljice in za otroke primerne zgodbe iz sv. pisma, s katerimi jim vzbudiš plemenita čustva.

Trudi se, da z dobro in skrbno vzgojo oplemeniš svoje otroke! Ko bi storila to vsaka mati, bi se izboljšal ves človeški rod in življenje bi bilo lepše.

GRINTE.

X.

— Pač malo drv si nasekal, Tone! Ali si bolan, len ali zamišljen? — je zaklical čokat kmet svojemu sinu.

— Uganil si, tata, zamišljen sem! je odgovoril mladi Kraševc.

— V kaj vendar? —

— Med fašiste bi se rad vpisal, oče. Karlo iz Praprota mi je previl, da se v prihodnjem tednu vrši novo vpisovanje! —

— Karlo iz Praprota? Kdo je to? —

— Oni, ki sem ti ga nedavno pokazal v Nabrežini! —

— Ali ni to tisti, o katerem si mi pravil, da ima vedno pri sebi nabit samokres, s katerim straši naše poštene slovenske ljudi, bahajoč se, da ima pravico ubiti vsakogar, ki si upa le ziniti proti fašizmu? —

— Da, tata, prav tisti! —

— Tisti, ki je s svojo kuštravo glavo in bodečimi očmi tako zelo podoben Iškarijotu? In s takim nevrednim človekom se ti bratiš? S tako mevžo pohajkuješ? Takega propalega paglavca ti poslušas? Po njegovih vzgledih se hočeš ravnati, Tone?

— Saj se tudi mnogi drugi, tata! —

— Mene drugi ne brigajo, a moj sin ne sme nikoli postati fašist, zapomni si! —

— Saj so fašisti tudi v Jugoslaviji!

— Tisti so pa iz drugačnega testa! Drugačen je njihov smoter! Jugoslovanski fašisti ali Orjunaši si prizadevajo odpraviti ono kvarno strankarstvo, ki v Jugoslaviji hohot-

no klije; prizadevajo si vničiti korupcijo, ki je tam gori razpredla svoje škodljive korenike; jugoslovanski fašisti si prizadevajo otvarjati zaslepljencem oči ter odpihovati, kar je piškavega in trhlega na državnem deblu. Orjunaši ne požigajo drugorodcem njihovega imetja oni ne preganjajo in ne trpinčijo z vsakojakimi poniževalnostmi narodnih manjšin, ampak prežijo le na to, da jim ne zraste greben čez mero; oni ne nameravajo vpropastiti sodržavljanov tujega pokoljenja! Tukajšnjim pa je glavna svrha zatreti Slovanstvo v primorskih pokrajinah in raznaroditi naš naraščaj zlepa ali zgrda!

— Toda jaz, oče, bi se nikoli ne raznarodil; ostal bi zvest svoji zemlji in svojemu jeziku! —

— Nerazsodno besedičiš, Tone, in nespametno! Že stari pregovor pravi: «Če si z volkom, moraš tuliti, ako nočeš, da te razmesari!» Ako se vpišeš med nje, ne postaneš drugega nego izdajalec lastnih tovarišev, sosedov, sorojakov; postaneš izdajalec naših kraških skal, naše mile domačije, naše podjetne primorske pokrajine! —

— Na to nisem mislil, oče! Ako pa je tako, ostanem raje to, kar sem: priprost a pošten Slovenec! —

Napočil je sedemindvajseti oktober! Laško fašistovstvo je prepreglo ves trg; čilega nastopa, vedrih oči in zadovoljnega usmeva se laška mladina postavlja v vrste, da odide, odpotuje, proslavi naslednji dan, da počasti obletnico svojega prvega zmagoslavnega pohoda v večno mesto. In za njo — prav zadnji med vsemi — korakajo mladeniči mrklih oči in upadlih obrazov, obrazov, v katerih se zrcali nelepota duše, izprijenost srca, omalovaževanje pojmov in preudarkov... onih obrazov, ki ne morejo zatajiti posurovelosti, zlobe, sebičnosti, nespameti... Cela truma jih je, ki se pomikajo klavernega koraka naprej, topo zroč pred se, kakor čreda razmršenih koštrunov; brez zanosu, brez fantovske razigranosti, brez navduševalnih klicev, brez prisrčnega nasmeška... In blebetajoča in prikrivana in zatajevana je njihova govornica — njihova slovenska govornica — saj so le-to sramotilci našega plemena, to so škorpioni, ki ščipljejo naša narodna srca, to je svojat oslinjenih potuhnjeno se pregibajočih gosenic, to je slovenska sodrga. —

Vlak je odrdral — — — Vlak je prispel — — — Milano je svečano opremljen; to bogato trgovsko mesto

je razkošno okinčano; Milano — ta živahni lombardski Dunaj — pričakuje svoje bližnje in daljnje množice, da z njimi poveličuje osemindvajseti oktober, nepozabni jim pohod v Rim.

In na oder stopi smeli vodja onih neustrašenih borcev, ki se lani niso ustrašili ne groženj, ne smrti ter pohiteli v prestolnico, da jo osvobodé dostojanstvenih lenuhov, aristokratskih sebičnežev, internacionalnih požeruhov, da pometejo raz stolce vse slabiče, vse mehkužce vse duševne pohabljenca. In vodja pozdravlja navzoče, pripoveduje, razvema, bodri, povprašuje: Ako bi vas jutri vprašal kaj takega, o čemur sem uverjen, da koristimo narodni borbi, da je v blagor disciplini, tedaj povejte mi, o j fašisti, ako ste pripravljeni pokoriti se mojemu povelju! —

— Pripravljeni smo! je iz enega grla zaorila laška mladina.

— Prisrčno pozdravljene, črne srajce! Vendar odgovorite mi, dragci moji! Ako bi vam jutri naložil podvzeti nov načrt pa nadaljevati... naše korakanje... nadaljevati še v drugo smer, naprej — ali mi obljublimate izvršiti brez obotavljanja po mojem nalogu vse — prav vse?? —

— Obljubljamo, prisegamo! — zadržetala so italijanska srca.

— Obetamo, zagotavljamo! je zarjovela slovenska drhal, naši škorpioni — — —

Karlo iz Praprota, kraški Iškarijot, vodi klaverno tolpo prodanih duš domov. — — —

XI.

Inzener Kajfež spada med najuglednejše osebe nekega istrskega mesteca; zato je on odbornik vseh društev: podpornega, sportnega, pevskega, gospodarstvenega, prosvetnostnega. Inzenerja Kajfeža pozna v okraju vsak sosed zaradi njegovega prijaznega pozdrava; poznajo ga vsi berači zbog njegove darežljivosti; poznajo ga duhovniki zaradi njegove pobožnosti; razumniki vsled njegove razsodnosti; poznajo ga starši zaradi pametnih nasvetov; pozna ga vse ženstvo: gospe vsled njegove vzgledne spoštljivosti in sladke govornice, gospodične zaradi njegove vzorne uljudnosti, nežnosti, miline. Inzener Kajfež spada med one redke osebe, ki jih vse ljudstvo čišla, ljubi, hvali in bi zavrnilo vsakogar, ki bi si jih drznil zatemniti z najmanjšo senco hibe, napake, zla! V srcih inženrjevih znancev in prijateljev, je

prostor le za poveličevanje njegove dobrotljivosti in olike, je prostor le za priznanje, pohvalo in prisrčnost: «Blagor družini, ki ima takega poglavarja, blagor otrokom, ki imajo takega roditelja, blagor soprogi, ki ima takega moža! Oni pač vedó kaj je raj na zemlji!»

...

Inzener Kajfež je prestopil prag svojega dvorca in z zadovoljnostjo v licu mu izreka žena dobrodošlico. Toda kmalu j v prsih zabode: Beži mi no, izpod nog! — — —

Inzener Kajfež brska po svoji omari: «Kje je moja ovratnica?»

«Nisem je videla!»

«Tukaj sem jo položil!»

«Jaz nisem omare niti odprla!»

«Tiho, ne odgovarjaj, da ti ne sunem kaj v glavo!» — — —

«Popoldne pojdem, z otrokoma na sprehod!»

«Otrokom zadostuje dvorišče toda ti, seveda, bi rada pohajkovala!» — — —

«Par čevljev si moram kupiti!»

«Seveda! Vsak mesec nove čevlje in nove obleke!»

«Predlani sem si kupila zadnje in že dve leti nosim enoinisto obleko! No, pa ne kupim več ničesar in ne pojdem več nikamor!»

«Hm! Razzaljena? Brus, bedaka!» — — —

«Glej, kako nizko stojé tu oblaki, a kako visoko stojé tam one zvezde!»

«Jeseš! Ima se kdo drugi bolj zabito ženo nego jaz?» — — —

«Kmalu je polnoč! Kje si se zakasnili tako dolgo? V gostilni ali v kinematografu?»

«To je moja stvar! Kaj tebe briga, mevza!» — — —

— Iščeš li deznik? — (Molk.)

— Ali ti je pisala sestra? — (Molk.)

— Ali ti primanjkuje sladkor? —

(Molk.)

— Dospješ redno k obedu? — (Molk.)

— Ali si kupil otroku igračo? —

(Molk.)

In v deželo priroma Sv. Miklavž, Božič. Novoletu, Imendan, ki se celó ubogim uradniškim soprogam donša cvetko ali bombonek, pentljo ali torbico. Le soproga inž. Kajfeža — ki je z najnovejšim parnikom zaslužil lepih tisočakov — le ona ne pozna obdarovalnih dni, ki posajajo vigred in solnce v ženske grudi. Le ona — ki ji je zaročenec Kajfež obetal paradiz — le ona tiči v koticu svojega grobnotihega dvorca z oglodanim srcem, z otrpnelo dušo in z razočaranim obrazom poslušajoča korake brez pozdrava odhajajočega najneuljudnejšega, najbrezsrčnejšega soproga. — — —

DROBTINE

O VZGOJI.

(Lev. Tolstoj).

Odgoja se nam zdi le tedaj težka in komplicirana stvar, če hočemo svoje otroke ali kogarkoli vzgajati, ne da bi se sami vzgajali. Kakor hitro pa smo spoznali, da moremo le z vzgajanjem samega sebe vzgojiti druge, se naloga odgoje za mnogo zljajša; ostaja samo še vprašanje: Kako naj si uredimo lastno življenje? Kajti ničesar ne poznam pri vzgoji otrok, kar bi ne zahtevalo samovzgoje. Kako otroke oblačiti, kako jih hraniti, kako jih polagati spat in kako jih poučevati? Prav tako kakor samega sebe. Če sta oče in mati zmerna v oblačenju, v spanju in jedi, če delata in se učita, bodo tudi otroci storili isto.

Za vzgojo otrok bi stavil dve temeljni načeli: nele dostojno živeti, nego tudi delovati na lastni osebnosti, da se moreš vedno nadalje izobraževati ter ničesar iz svojega življenja prikrivati otrokom. Bolje je, da poznajo otroci tudi slabe strani svojih staršev, kakor pa da bi spoznali, da žive starši poleg vnanjega življenja še neko drugo, skrito. Največje težkoče prihajajo odtod, ker imajo starši gotove otrokove lastnosti za napake, katerih pa starši na samih sebi ne pobijajo, niti jih ne smatrajo za napake, ali pa jih izkušajo opravičevati. Otroci so v moralnem oziru mnogo dalekovidnejši kakor odrasli ter vidijo včasih popolnoma nehote vse napake staršev in celo njih najhujši pregrešek: hinavstvo. Vsled tega izgube spoštovanja do njih in zato ne slušajo več njihovih podukov... Resničnost je glavni pogoj vsakega duševnega vpliva in je torej tudi glavni pogoj vzgoje. Da pa vam ne bo grožno, pokazati otrokom vso resničnost vašega življenja, mora biti to življenje dobro, ali vsaj ne sme biti slabo, kajti vzgoja drugih korenini v samovzgoji, vse drugo je nepotrebno!

Starši vedno govore, kako jih mučijo njih otroci. Ko bi starši vsaj vedeli, kako oni mučijo svoje otroke: s koketerijo, zlobnostjo, prepirljivostjo, nezmernostjo v ljubezni, s krivičnostjo in drugimi slabimi lastnostmi. In taki so navadno oni, ki hočejo, da bi jih imeli za nezmojljive.

Strašno je gledati, kaj počenjajo bogati ljudje s svojimi otroci. Do-

kler so ti še mladi, njih starši potezajo v življenje, ki je osnovano na delu drugih. Navadijo se tega življenja, potem pa ko jim je izkušnja, da že zvezala roke in noge in sploh ne morejo več živeti brez dela drugih, potem se jim odpro oči in zagledajo se nakrat pred alternativo: ali postaneš mučenik, se odpoveš vsemu, česar si se navadil in kar ti je ostalo neobhodno potrebno, kakor življenje samo, ali pa postaneš — laznik.

Koga vzgajati se pravi vplivati na njegovo srce. Na srce koga drugega pa moremo vplivati le s sugestijo, — ki so zanjo otroci posebno dovzetni — z lastnim dobrim vzgledom. Otrok vidi, da žalim ljudi, kadar sem razdražen, da prepuščam drugim delo, ki bi ga lahko storil sam, da ne premagujem svojega poželenja, da se strašim truda za druge ter iščem le zabave zase, da sem ošaben in domišljavo ponosen na svoje družabno stališče. Da govorim slabo o drugih, da v prisotnosti drugih ne govorim tako, kakor v njih odsotnosti... vse to vidi otrok in vidi tudi popolnoma nasprotna dejanja: dobrotljivost, vdanost, delavnost, požrtvovalnost, vzdržljivost, odkritosrčnost — in to ima zanj mnogo večjo privlačno moč kakor najmodrejši in najlepši poduki. In tako obstoji 999% odgoje v tem, da daje človek dober vzgled, da izboljšuje svoje življenje in se izpopolnjuje.

KUHINJA.

Češplje v kisu. Zloži lepo cele češplje s peclji v kozarec za kompot, kuhaj potem 10 minut 1 liter kisa z 1½ kg. sladkorja in vlij to tekočino hladno na češplje. Nato jih kuhaj še tri minute v sopari. a ne dalje časa, ker se češplje razpočijo.

Sadje v medu. Češplje, grozdje, črešnje in drugo sadje zloži v porcelanasto posodo in nalij vanjo toliko medu, da je sadje popolnoma pokrito. Potem posodo dobro zapri, da ne more zrak do nje in jo postavi na hladan prostor. Na ta način vloženo sadje se jako lepo ohrani in je tudi zelo okusno.

Odgóvori na vprašanja.

Boleslava v Gorici. Tudi Vaša zadnja posiljatev je brez vrednosti! Ker uvidevam, da mojega teoretičnega poduka niste zadostno razumeli, Vam podajam praktično primero: Imeli ste lepo tka-

nino, nove škarje in fin sukanec, vendar ste sešili obleko, ki ni ne moderna, ne elegantna, ne pravilno skrojena. Pa brez zamere!

Matevžek z Vipave. Dies Irae znači v italijansčini: Il giorno, ali pa «il di dell'ira». Besedo «rabbia» se v tem slučaju ne more rabiti, ker «rabbia» v književnem jeziku je pravzaprav steklost! (Steklost psa n. pr.)

Jankos. Kar ste mi povedali ni nič hudega! Jaz pa poznam v Ljubljani nekega profesorja, ki se smatra filologom in ta Vam pozna sicer italijansčino teoretično prav dobro, a v praksi bi ga, ako ne vsak tržaški mulo, vsaj vsak toskanski dečko, ki je dokončal samo ljudsko šolo zavrnil: Ma signore mio, mi parlate d'una «casa», o d'una «cassa», del «muso» o del «musso», del fiore «rosa» o della femina «rossa»? Mi dicevate del «giro» o del «Ciro»? Ma che cosa siete voi ssssignore, un teòrico pedante ovvero un coniglio, che si riscalda presso la scintilla d'un zolfanello per non perdere la «fama»? — — — — —

Pavla. Italijanski izraz «focaccia» znači isto kakor naša «pogača». Ker pa imamo mi Pogačnike in Pogačarje, so najbrže Lah s pomočjo fonetike (zvokoslčnost — glasoslovje) prekrstili našo pogačo v focaccio, po istem obrazovanju, ki ga sedaj uporabljajo za prekrstitev naših krajevnih imen in priimkov! Kaj ne, da je tako, gospod rimski Frstanj? —

Anka v Trstu: Legenda je pripovedni spis v vezani ali nevezani obliki, v katerem igrajo glavno ulogo pobožna in čudežna dejanja iz življenja bogoljubnih oseb! V legendo n. pr. spada dogodek iz življenja sv. Nazarija. Najbrže Vam je znano, da je ta svetnik bivši koperski škof in tudi patron koperski. (Tohipno se ne spominjam, kateri dan je posvečen njegovemu spomenu; vem samo, da se onega dne v Koprju deli zakrament sv. birme.) No, in temu škofu prištevajo čudež, da — ko so ga pagani v Trstu določili za mučeniško smrt, za katero je bil on izvedel pravočasno — se je kar priprosto prekrizal in potem z vsem zaupanjem v božjo pomoč stopil z brega na morje in odkorakal po morski površini v Koper!

Gospod Grudnovič. S posebnim slovarjem o fiorentinščini Vam ne morem postreči, pač pa imam dve dobri italijanski slovnici na razpolago, ako ste se morda tega in onega napačno navzeli...

: ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE :

ADOLF KOLL

GORICA

Korso Viktor Em. III. št. 11

I. nadstp.

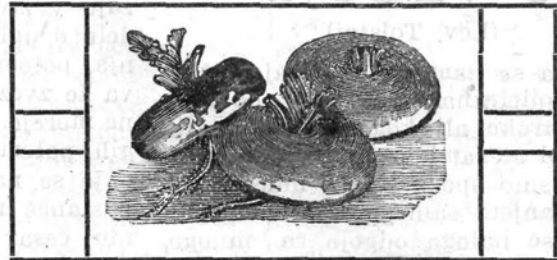
Posluje od 9. do 12. dopoldne

in „ 2. „ 5. popoldne

SEVER & COMP. - TRST

ulica Machiavelli šte. 13

telef. 22-59

Prodaja vsa vrtna, travniška in cvetlična semena, z vsemi garancijami ter po konkurenčnih cenah. — Na željo pošilja cenik za l. 1928 brezplačno. Direktni uvoz.

Izšla je II. izdaja

Slov. italijanska slovnice

(Marica Stepančičeva Gregorič)

Knjiga služi Slovencem, ki se hočejo dovršeno izpopolniti v italijanščini. V Trstu je na prodaj v knjigarni Stoka, v knjigarni Cappelli in pri upravi Jadranke. — Stane 8 lir.

IVAN KERŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše

kuhinjske in druge hišne potrebščine

iz aluminija, steklovine, lesa in emailirane prsti.

Trst, Trg sv. Ivana šte. 1.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v TRSTU (vokal Valdirivo 28 — Ottobre 11)

Izvršuje vse bančne posle. Kupuje in prodaja razne valute. Izvršuje nakazila SHS kron v Jugosl. Sprejema SHS krome na obrestovanje po dogovoru. Vloge na knjižice v Lirah obrestuje po $3\frac{3}{4}\%$ netto. Vloge na tekoče račune obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$

Glavni sedež banke LJUBLJANA

PODRUŽNICE: Gorica, Maribor, Celje, Kranj, Ptuj, Brežice, Novisad, Sarajevo, Split, Metković. - Delniška glavnica in rezerve: SHS Din. 37.500.000

Uradije od 9-12 $\frac{1}{2}$ in od 14 $\frac{1}{2}$ -16.

Dr. ANTON GRUSOVIN

GORICA

Piazza Vittoria 20

ordinira za kožne in venerične bolezni od 9-11, 3-5
Ob nedeljah in praznikih le od 9-11 ure.